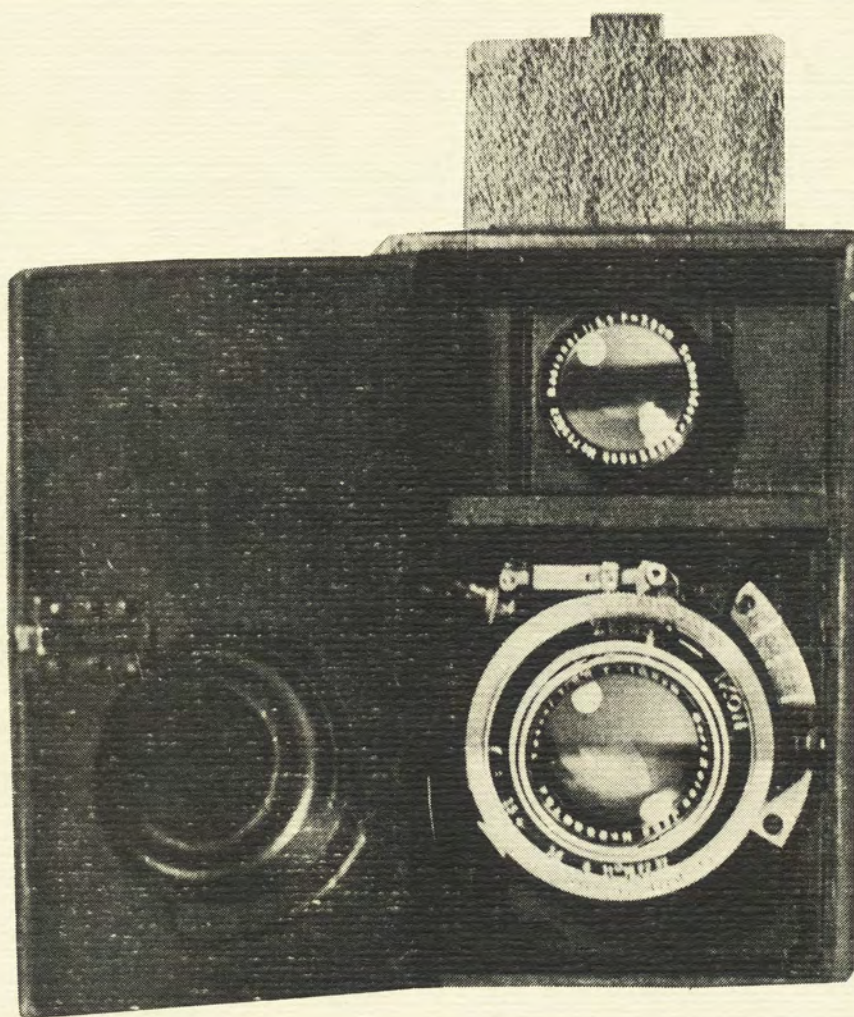

* O B J E K T I V *

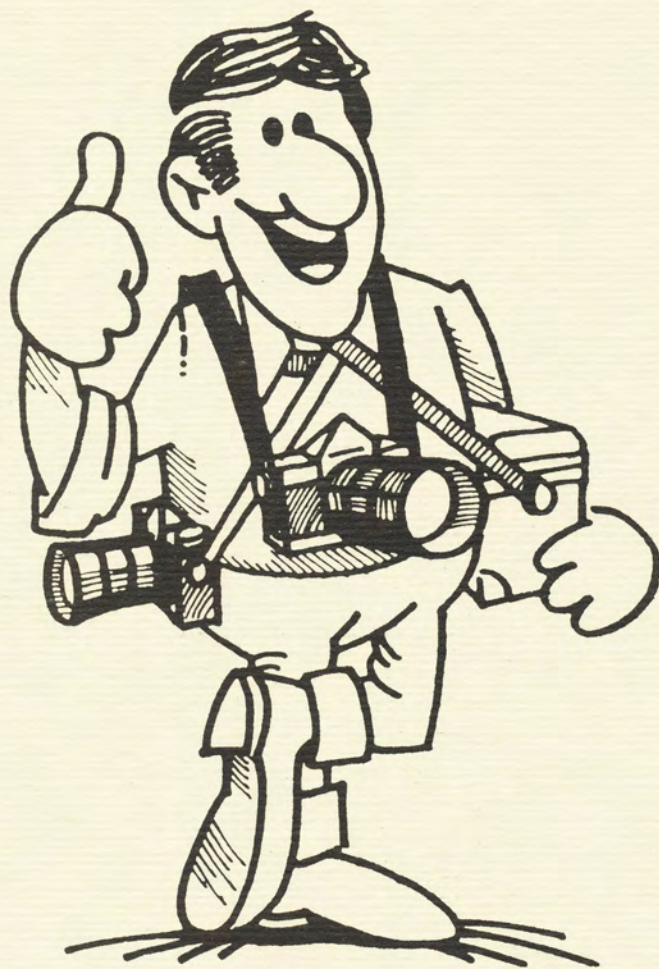
Nr. 32

April 1985

H·A·B·A·R·O·T

Dansk Fotohistorisk Selskab

DANSK KAMERA SERVICE
TAGENSVEJ 100

2200 KØBENHAVN N. · TELEFON 01·83 87 80

Præsident: Andreas Trier Mørch.
Sortedam Dossering 95 A
2100 København Ø

ol 26 00 21

Vicepræsident: Ole Schelde
Plantagevej 43
3460 Birkerød

o2 81 20 20

Redaktør: Flemming Berendt.
Teglgaardsvej 649
3050 Humlebæk

o2 19 22 99

Kasserer: Niels Resdahl Jensen.
Rygårds Alle 33 A
2900 Hellerup

ol 62 09 62
Giro konto: 1 50 64 47

Bestyrelses-
medlem: Steen Nielsen.
Violvej 16
3500 Værløse

o2 48 63 21

Erik Sundahl.
Eggersvej 18
2900 Hellerup

ol 65 29 95

Jylland: Jan Klinksgaard.
Ved Skellet 30
6400 Sønderborg

o4 43 12 43

Copyright D.F.S.
ISSN 0107-6329.

Dansk Fotohistorisk Selskab.
Stiftet 1975.

Nyt fra bestyrelsen.
Generalforsamling og landsmøde. **2**

Mødereferat - auktionsliste. **6**

Spalte-lukkeren. **14**

"Studie-66".
Lauge Poulsen. **16**

Fotohistorisk fund!
Flemming Berendt. **18**

Herdis Jacobsen.
(1893-1982)
Ib Rønne Kejlbo. **22**

En lille brik...
Til fotohistoriens store
puslespil.
Erik Fersling. **28**

21. marts - 1945.
En fotosamlings skæbne. **37**

Fotohistorisk Odyssé i U.S.A.
Ole Schelde. 2. del. **38**

Interkamera - Prag.
Flemming Berendt. **42**

Maximar 207. (Zeiss-Ikon)
Flemming Berendt. **52**

Fotohistorien - Billedværker.
Flemming Berendt. 2. del. **56**

Fra det nu forsvundne....
Andreas Trier Mørch. **60**

Næste nummer af "OBJEKTIV". **62**

HUSK-HUSK-HUSK-HUSK-HUSK-HUSK-HUSK

TILMELDING TIL LANDSMØDET SENEST DEN
20. APRIL.

UDSTILLING AF CABINETSBILLEDER PÅ
STADSBIBLIOTEKET I LYNGBY I TIDEN:
8-22. juni.

LOPPEMARKED PÅ RANDBØLDAL KRO DEN:
13. APRIL.

"HERREGÅRDSLIV" - AALHOLM SLOT FRA:
MAJ TIL AUGUST.

D.F.S. MØDELOKALER:
ØSTERBRO MEDBORGERHUS.
ÅRHUSGADE 103.
KØBENHAVN Ø.
MØDETID: Kl. 19:30.

Nyt fra bestyrelsen

Lørdag den 11. maj afholder Dansk Fotohistorisk Selskab generalforsamling og landsmøde i medborgerhuset på Østerbro.

Som bekendt skal forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, anmeldes een måned før, og bestyrelsen vil gerne - i al fredsommelighed - anmelde ihverttilfælde eet. Som det fremgår af vedtægterne blev D.F.S. stiftet den 2. december 1975 og fylder med andre ord lo år med udgangen af 1985.

At det skal fejres er klart - men hvor og hvordan? Nogle forslag er allerede dukket op (prøv at sætte fest- foran forskellige ord) men vi vil gerne have flere. Hvem har tid og lyst til at være med?

Tilstede ved den stiftende generalforsamling var 7 personer og i dag er vi over 200. Om medlemstallet bliver stående der, eller der fortsat kommer flere til, bliver spændende og se, men mon ikke vi er ved at nå et mætningspunkt? Mærkeligt er det, at der tilsyneladende ikke findes tilsvarende foreninger i de andre skandinaviske lande - vi kan ihvertfald ikke finde dem. Den eneste forening vi rigtigt har kontakt med er Club Daguerre i Vesttyskland (som D.F.S. er medlem af) og målt i forhold til befolkningen, er langt mindre end D.F.S. Club Daguerre har 670 medlemmer af 60 mill. Vesttyskere. Men nok om det.

Velkommen til alle nye medlemmer, og lad os sammen lave en festlig dag, lørdag den 30. november 1985.

Lidt om landsmødet: Tilfældet vil, at Cafe teatret i maj måned opfører et stykke, "AMAGERTORV 4", som handler om forfatterinden Agnes Henningsen, der i en periode omkring 1885 arbejdede for fotografen Mary Steen. Handlingen er henlagt til et foto-atlie, og det er første gang at et sådant bruges som ramme for en dansk teaterforestilling. Stykket er skrevet af Lotte Tarp og er en bearbejdning af Agnes Henningsens erindringer.

Den 11. maj har vi tænkt os først at afholde auktion generalforsamling. Så middag sammen, for dernæst at gå i teatret, som sluttelig vil servere natmad for os.

atm.

AMAGERTORV 4 Opt. Ca. 1917.

Et stykke dansk dramatik skrevet af Lotte Tarp med Jytte Borberg som konsulent.

For første gang i nyere tid skrives der dansk fotohistorie med denne opførelse.

Lotte Tarp har følt sig inspireret af Agnes Henningsens erindringer. Denne vidunderlige kvinde gjorde på sin tid alt det, som den gode borgelige moral frygtede mest af alt. Hun engagerede sig i kvindens kamp for frigørelse og værdige levevilkår.

Agnes Henningsen skrev bøger og holdt brandtaler i radikale kredse, men det værste var, at hun ville gøre kvindens stilling fri i forhold til manden, ikke mindst på det seksuelle område.

Et sted skriver hun:

"Jeg arbejder for den størst mulige frihed i elskov, som desværre er mit eneste fag".

I de tre roller ser vi Susanne Oldenburg (Agnes Henningsen) Ursula Holbæk (Else) Lotte Tarp (Mary Steen).

"AMAGERTORV 4" er adressen hvor stykket udspilles. Et fotografisk atelier og miljø. Agnes Henningsens møde med og arbejde for fotografen Mary Steen, som var en særdeles dygtig fotograf.

Mary Steen blev Kgl. Hoffotograf og det samtidig med, at hun var aktiv kvindesagskvinde, hun var den første kvinde, der blev indvalgt i den stiftende forsamling til "Det radikale Venstre".

Hun var lesbisk, og sammen med Agnes Henningsen gjorde de oprør imod den traditionelle kvinderolle. Som Agnes Henningsen kæmpede for kvindens erotiske frigørelse, så drejede Mary Steens kamp sig om retten til erhvervsarbejde og uddannelse - disse to kvinders kamp skal vi opleve i dette fotografiske miljø.

Velkommen til en teater og fotohistorisk aften!

Foto: John R. Johnsen.

Agnes Henningsen og Kvindesagen

Litteraturen og Kvindefrigørelse

Mary Steen
KONGL. HOFFOTOGRAF

KJØBENHAVN
AMAGERTORV 4.

Fotograf Mary Steen.

Prinsessen af Wales.

Steen, Mary Dorthea Frederikke. 28/10-1856 - 7/4-1939.
Kongelig dansk Hoffotograf (ab. 18/4-1888) Hoffotograf
for H.M. Dr. Victoria og H.K.H. Prinsessen af Wales.
(Bjørn Ochsner. Fotografer i Danmark)

"Cafe Teatrets" scene er opbygget som et fotografisk atelier fra tiden omkring 1895.

De fotografiske rekvisitter er udlånt fra Danmarks Fotomuseum i Herning. S. Løvstad. Atelier-kameraet er udlånt af Arne Reimann. Regi og opbygning ved Flemming Berendt. Teknisk vejledning af baggrundstæppe Rigmor Mydtskov.

Repro: John Philipp.

Mødereferat

December mødet:

Arets julemøde havde samlet omkring 60 medlemmer der i nogle timer hyggede sig omkring det opstillede "Isenkram" - ialt 86 numre. Auktionarius Flemming Anholm brugte hammeren flittigt i velkendt stil. Det meste blev afsat til priser der vist må betragtes som rimelige. Flemming Anholm havde, traditionen tro, skrevet - ja, læs selv:

Snært er dette Aar nu gaaet,
meget har vort Selskab naaet,
kan man sige stolt,
og blandt mange store Glæder
nævner jeg med særlig Hæder,
dengang der blev holdt
Aarskomsammen hist i Herning.
Løvstads anerkendte Gerning
skulde ha'sin Løn.
Hans Museum skulde indvies,
hans Forventninger sku'indfries,
Svaret paa hans Bøn.
Derfor havde vor Forening,
helt naturligt da, den Mening,
vi sku'møde frem
med en usædvanlig Gave,
men hvad sku'man egnt'lig lave?
Den var ikke nem.

Men tilfældigt Berendt hade
Ærind i en Sidegade,
og der gik han ned
i Hr. Snedker Madsens Kælder,
og der var, som han fortæller,
og som vi nu ved,
lige netop hvad han søgte,
havde søgt med Lys og Lygte:
paa Hr. Snedker Madsens Guller
Brædder fyldt med Ormhuller,
saa man kan forstaa,
at han glad sig slo for Panden
menshan raabte "Ja for Fanden,
nu skal det nok gaa,
Kosteskabets Renaissance!
Nu skal det skam ha'sin Chance
for at genopstaa
som et Minde om Dagare,
ja, ja, saadan skal det være!"

Bestyrelsen samlede, var straks gelassen
og Loved'at finansiere Kassen,
saa Berendt iled'tilbage til Madsen.
Snedker Madsen, kære Mester,
gaa i Gang med disse Rester,
for jeg ved, at De kan save,
derfor vil jeg gerne have
om De venligst vilde lave
mig en, saadan cirka, kasse,
knap en Alen vil vist passe,
men bemærk dog, kære Madsen,
der skal være Hul i Kassen,
og omtrent i Hullets Midte
der skal Objektivet sitte,
der skal altsaa være Plads
til et stort Forstørr'lesesglas.
Spar nu ej paa Søm og Skruer
og hvad man iøvrigt bruger,
Lim skal der vel ogsaa til,
gør det bare som De vil,
- og gi'det en Gang Lak.
Prisen rager mig et Hak.
Skiltet laver jeg nok sel'
fotografisk, Med lidt Held
ser det sikkert ud præcis
som det ægte fra Paris.

Madsen tømrede ihærdigt,
og til Tiden var det færdigt,
smukt blev Værket emballeret
og til Herning transporteret,
og som vi alle ved
ved en smuk Højtid'lighed
overrakt Museets Grunder,
som blev glad for dette Under,
- tænk, en splinterny Dagare!
bedre ku'det ikke være.
Løvstad, næsten rørt til Taarer,
som et Unikum det kaarer
og gi'r Kassen Hædersplads
bag en Montres Panserglas.
Og der tror jeg nok den staar
i de næste loo Aar.

MORALE:

Snedker Madsen fik fidusen,
der er Penge mange Tusind
i at lave det antikke,
hvis man hører til de kvikke.
Saa maaske nu Madsen fik
Mod paa en Antik-fabrik.

Herefter blev der serveret jule-gløg, kaffe og julebag lys på bordet og langsomt bredte stemningen sig. Der blev snakket livligt om den kære "hobby" - og pludselig var klokken blevet 23.00 - det var blevet tid til at sige god jul og godt nytår til hinanden!

Dansk Fotohistorisk Selskab

Fortegnelse over de af medlemmerne udbudte fotografika
ved auktionen torsdag, den 13. december 1984.

Nr.		Tilst.	Min.kr.	Hammerst.
1.	Goertz klapkamera, Periskop 1:11	B		50
2.	Agfa Standard, Anastigmat 1:6,3, afst. indst.	C		75
3.	Kasse med div. kameraer m.v.			120
4.	Kodak Vest Pocket m. griffel	B		160
5.	Kodak Jiffy	C		105
6.	Dehel klapkamera, Manar 1:3,5			30
7.	Franka Solida II, Westar 1:3,5, BT	A		60
8.	Kodak No. 1 Pocket, mangler rammesøger	C		40
9.	Ihagee klap, Dobbel Periskop 1:11	B		110
10.	Kodak No. 1 Autografic Junior m. griffel	B		70
11.	Kasse med div. kameraer			160
12.	Voigtlander Vito Automatic, def. drejespole. BT	A	75	90
13.	Zorki 4K, 1:2 50 mm, BT	A	150	210
14.	Keystone lo m. indbygget blitz, 126 film	B	100	8
15.	The Contax Way, 1955			125
16.	Leica-meter, gl. M-type, nr. 14332, svag celle	B/C	150	4
17.	Gl. diasbetragter 24x36, mrk. GNOM		100	220
18.	Alpa Alnea mod. 4, adskilt. Alfinon 1:2,8 50 mm		100	210
19.	Nikon F-hus m. ny prismesøger	C	400	580
20.	Nikkor H 1:2 50mm	B	150	230
21.	Nikkor P 1:2,5 105 mm	B	450	650
22.	Canon Lens 1:2,8 50 mm, Leicagevind	A	175	450
23.	Zeiss Jena Flektagon 1:4 50 mm format 6x6	A	400	550
24.	Zenith Reflex 1:2 58 mm, BT	A	200	200
25.	6 stereobilleder L.B. Melchior 1867	B	150	210
26.	16 stereobilleder, diverse	B/D	100	100
27.	16 stereobilleder, diverse	B/D	100	100
28.	25 stereobilleder fra Dresdener Galleriet	B/C	100	150
29.	3 Rolleinar 1-2-3 (RI)	B	450	225
30.	Rolleikin til 24x36	B	300	
31.	Kodak No. 2 Folding Autografic Brownie, org.embal.m.m.	A/B	150	180
32.	Kodak Vest Pocket mod. B	B		260
33.	Pladekamera 9x12, def. m. kassetter	C/D		80
34.	Foitzik, 6x6 klap.	C		25
35.	Ernemann 9x12 pladekamera	C		40
36.	Agfa 6x9	B/C		30
37.	Kodak Brownie Six - 20 mod. E box.	C		20/5
38.	Kodak Junior 6x11 No. 1 A	B/C		50
39.	Ikophot lysmåler	B/C		55
40.	Kasse med div. fototing			35
41.	Kasse med div. fototing			100
42.	Div. brochurer og tidsskrifter	B		125
43.	1 postkortalbum	B		55
44.	2 pk. negativplader 9x12, Foto Laugesen 1938	B		25
45.	3 ruller 16mm stumfilm, Felix Film	B		45
46.	20 ruller 9mm film	B		180
47.	16mm s/h tonefilm, Folketingets besøg i Moskva, da. tale	B		180
48.	Fingerprintcamera. Krim.pol.	C		120
49.	Polaroid Oscillographcamera	A/B		120
50.	Kodak Retinette la. BT	B	100	120
51.	Rolleicord, Triotar 1:3,5, ca. 1937, skakt def.	C/D	150	190
52.	Leica IIIa, No. 227 725	B/C	998	
53.	Stativ m. kuglehoved	C		25
54.	Stativ m. kinohoved og etui	B		50
55.	Fotoalbum i læder m. billeder fra Chicago og Island, 1900	C	125	180
56.	Sekonic Auto-Lumi lysmåler m. etui	A/B		35
57.	Pose m. 9x12 kassetter (metal)	C/D		25
58.	Bolex I8, m. Yvar 12,5 mm 1:2,8	C	100	100
59.	Hjemmelavet forst.app. 9x12 med dobb. kondensator, Comparon 15 cm 1:5,6	B	150	
60.	Zett projektor 5x5	B	100	
61.	Jupitor 1:2 85 mm med fast mellemring til Leica M.	A/B	300	
62.	35mm biografmaskine, dele mangler	C/D		30
63.	Optisk tonehoved til 16mm fremviser, Taylor Hobson			6
64.	Leitz UVa filter til Summitar, coated	A/B		60
65.	Ernemann 8x8 diasprojektor	C	250	200
66.	Visoflex II, m. baj. Ny type lup 90°	A/B	850	
67.	Box Beau Brownie		100	140
68.	Kodak klap 6x9 No.1 (Canada ca. 1920) BT			50
69.	Zeiss Ikon forst. app. af træ til dagslys	C		85
70.	Visitkortalbum m. fotos, 2 tyske liporelloer m. postkort	C		175
71.	Das Contax Buch 1942, Bogen om Contaflex 1956			150
72.	Das Buxa Reflex Buch 1959			50
73.	Nikon F/Nikormat manual 1969			150
74.	Diverse tyske auktionskataloger			160
75.	Rollei Optik 1:1,4 55mm	A	200	200
76.	Leicina 8S	B	200	250
77.	Polaroid 210	A	200	
78.	Polaroid 340	A	250	
79.	Universaloplader til NC celler	A	120	120
80.	History of Color Photography, Friedman 1945	A	100	
81.	Lysmåler General Electric	B		15
82.	Lysmåler Bertram Chronos	B		110
83.	Leitz afstandsmåler	B	200	150
84.	Agfa Moto Rapid, Winderkamera, BT	A	150	80
85.	Zorki lo. 1:2,8 45mm, afstandsmåler, BT	B	150	180
86.	Kodak klap 6x9, 98mm 1:4,5, sync.	B		70
87.	Agfa Box			15

Januar mødet:

Første bibliotekar ved Det Kgl. Bibliotek Ib Rønne Kejlbo og dennes højre hånd Henrik Dupont var aftenens gæster.

Kejlbo indledte med at fortælle om Bibliotekets Kort- og Billedsamling. Han beskrev samlingens opbygning, registrering og den uadvendte publikums-service. Der accessioneres over 50.000 enheder pr. år, en mængde der med det nuværende aktivitetsniveau er en stor belastning for en personalestab der er reduceret med 7 personer i løbet af nogle få år. Som tidligere beskrevet i "Objektiv" er der næsten færdige planer for en udflytning af billedsamlingen til nogle bygninger der rømmes af militæret på Kronborg ved Helsingør.

Dansk Fotohistorisk Selskabs medlemmer ser med glæde at disse planer bliver realiseret indenfor nogle år. Forhåbentlig kan vi være behjælpelig med nogle aktiviteter når tidens fylde kommer.

Efter Kejlbo's indledning så de omkring 35 fremmødte medlemmer en serie dia-billeder illustrerende forskellige fotografiske teknikker fra Daguerreotypiet frem gennem de næste 50 års fotografiske billeder. Supplerende den fine dia-serie fik vi forevist originalbilleder af f.eks. Fox Talbot, Margaret Cameron, Peter Elfelt m.m. - sandelig en spændende aften i selskab med "professionelle håndværkere".

Februar mødet:

Det var med stor glæde og forventning en talrig skare mødte op for at møde den kendte fotograf RIGMOR MYDTSKOV - og vi blev sandelig heller ikke skuffede.

Fru Mydtskov, der er af fotografslægt, og som tidligere sammen med sin mand, nu alene med sin unge søn bl.a. foretsår teaterfotograferingen på Det kongelige Teater, viste sig - helt uden grund (efter min mening) - at være et nærmest selvudslettende og beskedent menneske, der bestandig kom med undskyldninger overfor "denne kompetente forsamling af mænd". De dias i 6x6, som fru Mydtskov havde udvalgt til aftenens emne var alle meget smukke og interessante, men fru Mydtskov var meget kritisk overfor sine egne arbejder - det overraskede os alle, at fru Mydtskov fortalte at det var første gang, at hun så sine egne billeder på et lærred - til daglig igennem mange år havde hun udelukkende set sine (meget smukke) billeder som papirbilleder og/eller som plakater.

Rigmor Mydtskov fremviser originale fotografier for de meget interesserede medlemmer.

Et af de fine "Royale-billeder" beundres på skærmen.

Fru Mydtskov begyndte med at præsentere sin unge søn, der nu er begyndt at gå i forældrenes fodspor for at uddanne sig til fotograf, derpå sagde fru Mydtskov, at hun var meget nervøs ved at stå overfor en så stor forsamling af "herrer", langt hellere ønskede hun at "skjule" sig bag et kamera, der kunne give hende en professionel distance til forsamlingen. På lærredet vistest nu først enkelte s/hv. fotos fra fru Mydtskops barndom og ungdom som fotografassistent hos faderen. Så kom en række yderst interessante billeder af den kongelige familie, især husker jeg nogle fra "Kuppelsalen" med et "skakbræt" af et gulv og med dronningen i centrum i en "umulig" skotsk-ternet kjole - desuden vistest et billede, der gjorde det klart for os under hvilke tekniske og rummæssige vanskelige forhold det morsomme og levende billede af dronningen og hendes mand og drenge var blevet til. Det var en stor glæde at se en række smukke portrætter af kendte skuespillere - både af ældre dato og næsten nye i farver. Fru Mydtskov arbejder meget med Hasselblad og to eller tre flash med paraply - desuden er en trappestige også et vigtigt hjælpemiddel.

Fra atelieret husker jeg især et skægt billede af tre nok så bekendte herrer, Erik Nørgaard, Herman Stilling og Jørgen Nørgaard - alle tre kom op til fru Mydtskov lige før jul, hvor fru Mydtskov var udmattet af utallige juleoptagelser, nu kom de og insisterede på at få en speciel strand-baggrund fundet frem, og så måtte fru Mydtskov igang, trods overtræthed, men de tre var blevet foreviget med hver sit hvidvinsglas og hver sin - selv-tildelte - dannebrogorden, siddende foran en herlig "strand".

Fru Mydtskov havde en god hjælper i sønnen, der skiftede de mange 6x6 dias, hvergang ordren venligt lød.

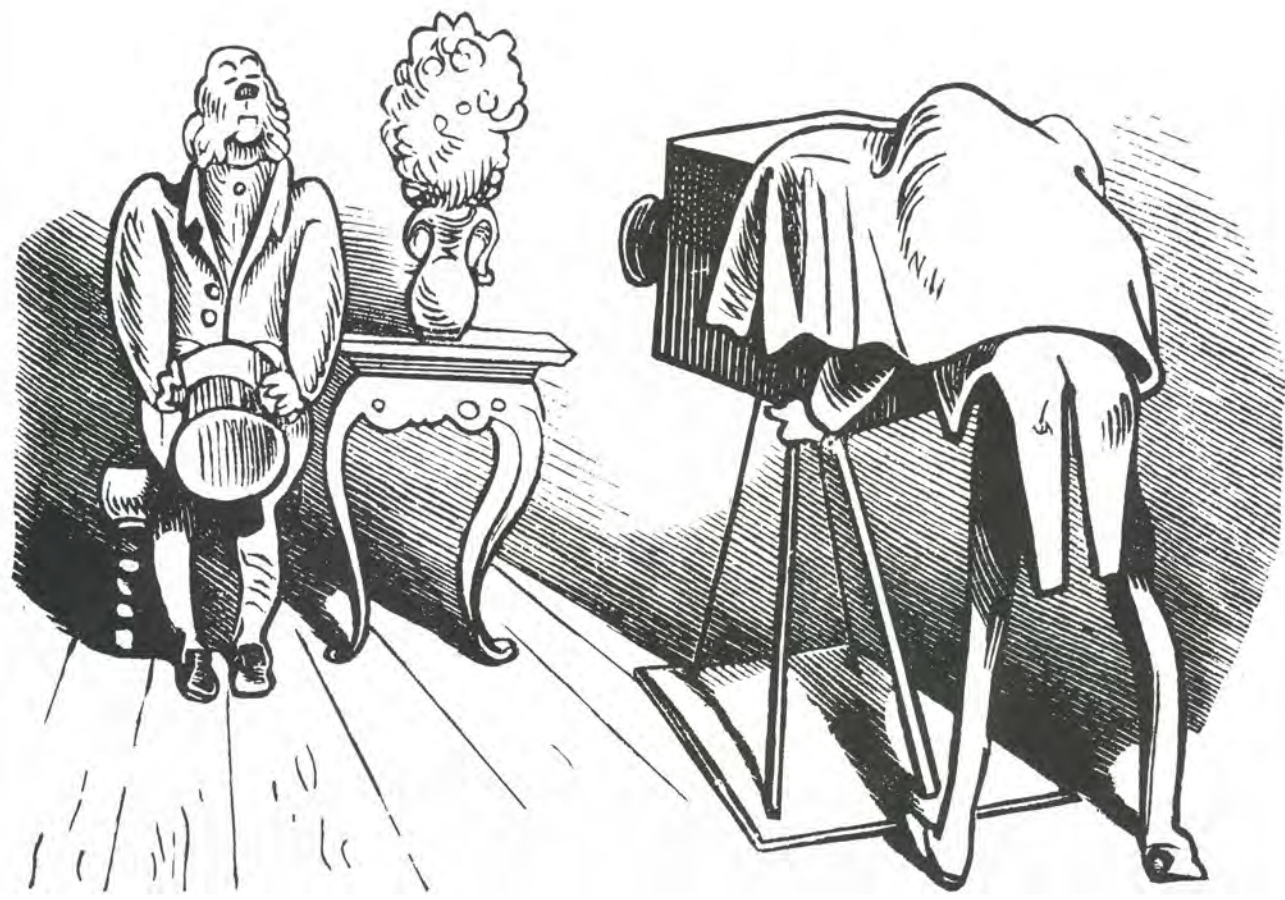
Efter pausen var der lejlighed til at se en lang række teateroptagelser fra Wagners "Parsifal" - hovedsaglig taget med Nikon under meget vanskelige forhold, d.v.s. under selve forestillingen og UDEN blitz. Især farveoptagelserne stod meget levende - og så vi samtidig fik lov at høre noget af den tilhørende musik, så var oplevelsen en ren nydelse..

Det var en glad og begejstret præsident, der efter sidste del kunne overrække den obligate flaske som tak for en strålende aften.

Under kaffen var der lejlighed til at se store opklæbte papirbilleder, bl.a. flere af de billeder, vi netop havde set som dias - desuden nogle smukke plakater, der dog efter fru Mydtskops mening havde tabt en del kraft i forhold til de fotografiske originaler - dejligt var det nu alligevel alt sammen.

Ole Schelde.

De ærede medlemmer har talentet;

har resten...

Med en Veylig hilsen til Wilhelm Busch

Farmors København

John Philipp og Fl. Berendt.

Holmens kirke blev opført under Christian den 4. regeringstid. Kirken blev indviet den 5. september 1619 - og som der står skrevet:

"Til brug for alle dem som betjene Hans Majestæts, Flaade, Tøjhus, Bryggers, Baggers, Bødkerhus, Smedejern og Staldene".

Den kvadratiske bygning i baggrunden er den første Studenterforening.

Billedet er optaget ca. 1874.

Budtz Müller og Co. Kgl.
Svensk og Norsk Hoffotograf.

Børsen, en af de smukkeste bygninger i norden blev opført i årene 1619-40 - ligeledes under Christian den 4.

Formålet med bygningen var at have et udsalgssted for varer der ad søvejen kom til København.

Det meget specielle dragespir blev opsat i årene 1624-26 en sindrig konstruktion der blev udført af tømmermester Vidt Kragen. Flere gange blev børsen ombygget og i 1858 indviet påny som Københavns børs.

Billedet er optaget i slutningen af 1875, den opfyldte børsgrav er blevet til Slotsholmsgade der munder ud i Knippelsbro.

Fotografen er steget højt til vejrs og har måttet eksponere sit apparat mindst et par sekunder i fuld sollys. Bemærk de store sejlskibe til venstre i billedet.

Budtz Müller billede.

Spalte — lukkeren

Søges:

TELE ANTON f:5,6, 270 mm Compur 1 eller lignende.
Cote Cuculiza. Østergade 35.
9560 Hadsund.

GOERTZ DRAGOR linse. Dobb.
Anastigmat m. lukker.
Ole Knudsen. o2 36 99 70

Photography annual 1983.
JURA-kyndig efterlyses til specialopgave.
BILLEDER uanset kvalitet og motiv efterlyses fra D.F.S. første foreningsår.
F. Berendt. o2 19 22 99.

Byttes:

KODAK instamatic M14/taske/pistolgreb, tilstand A.
AGFA Movexoom 3000 tilstand B/C.
KONICA super 8-3TL m/taske/fjernudløser, tilstand B/C.
EUMIG S2, tilstand C/D
Cinemax 8E Autozoom m/taske, tilstand A.
NIKON-bælg søges.
C. Lassen. o3 97 47 18.

EFTERLYSNING:

Unike billeder af luftballoner der der har været brugt til luftfotografering.
Nærbillede af Julius Neubronners fotoapparat til duer.
Beskrivelser af dansk luftfotografering før 1925.
F. Berendt. o2 19 22 99.

FOTOHISTORISK LÆSNING.

Tom Feilberg i Bruxelles har gjort opmærksom på to væsentlige fotohistoriske bøger:

Susan Sontag: On photography, 1977 (Penguin 1979)
ISBN o 14 005397 2.

Geséle Freund: Photographie und Gesellschaft. Rowohlt 1979 (oversat fra fransk, org. 1974) ISBN 3 499 172658.

Nytårgave til Danmarks Fotomuseum

Et længe næret ønske går i opfyldelse. Danmarks Fotomuseum i Herning får eget reprojekamera.

Den 10. januar (ved middagstid) modtog Fotomuseet i Herning et reprojekamera. Kameraet har længe stået på museets ønskeseddel, og nu opfylder Agfa-Gevaert dette ønske i form af en nytårgave til det aktive museum i Herning.

Reprojekameraet vil blive brugt flittigt. Det »unge« museum, som åbnede sine døre i august sidste år, har hårdt brug for det til fremstillingen af pjecer og informationsmateriale til museets mange besøgende.

Det bliver ikke let at finde plads til det store kamera, som fylder væsentligt mere end de fleste af den type kameraer, man ser flest af på museet. Fotoet giver et indtryk af størrelsesforholdet.

DANMARKS FOTOMUSEUM har fået en pengegave fra "CARLSBERGS MINDELEGAT for brygger J.P. Jacobsen. ØL-er godt.

VELKOMMEN TIL NYE MEDLEMMER.

Andrew Daneman
Sct. Bendts Alle 47
2630 Tåstrup.

Carsten Hansen
Rådhustræde 2
8900 Randers.

Jørgen Jensen
Frbg. Bredegade 1.E
2000 København F.

Hans J. Klein
Søndergade 11
6430 Nordborg.

Mimosa
Torvet 5
8000 Århus C.

Steen Mortensen
Ryesgade 117
2100 København Ø.

Jens Sommer
Ellegårdsvej 59
2820 Gentofte.

Holger Sørensen
Juniorsgade 21
4990 Sakskøbing.

Loppemarked!

LØRDAG DEN 13. APRIL 1985 AFHOLDES DER STORT LOPPEMARKED I JYLLAND. KLOKKEN 11.00 MØDES MAN PÅ RANDBØLDAL KRO. MIDDAG KAN BESTILLES. YDERLIGERE OPLYSNINGER FÅR MAN VED AT RINGE TIL JAN KLINKSGAARD. 04 43 12 43. Ved Skellet 30. 6400 Sønderborg. SENEST DEN 8 APRIL. VELKOMMEN. J.K.

Udstilling

Indenfor den sidste halve snes år har fotograf og fotohandler Jørgen Gregersen forstærket sin interesse for indsamling af portræt-visit-billeder fra danske fotografer. Det er sket bl.a. ved skiltning i udhængsskabe og ved lysbilledforedrag på Lyngby-Taarbæk kommunes plejehjem. Jørgen Gregersen's samling er i øjeblikket på ca. 3000 billeder. En del af disse bliver, som det fremgår af side 54 udstillet på Stadsbiblioteket i Lyngby i tiden fra den 8-22. juni 1985. Den meget alsidige samling vil sikkert skabe stor interesse viden om. Samlingen vil senere blive skænket til Danmarks Fotomuseum i Herning.

Et frisk initiativ af den snart aldrende Jørgen Gregersen, der iøvrigt fylder 70 år den 11. juli

Museum

Værløse bymuseum "MOSEGAARDEN" har en lille fin samling af fotografica. Enkelte sjældenheder man ikke ser hver dag. Det hyggelige museum ligger på SKOVGÅRDS ALLE 37. Åbent SØNDAG 14-17. Gratis Adgang., men HUSK at skrive i gæstebogen p.g.a. tilskud efter antal besøgende. Yderligere oplysninger ol 60 36 94. 9-17.30 Paul Nilsson.

•Stirn•

Udstillingen med de runde Stirn-billeder - eller sagt med andre ord, den ældst kendte billedreportage fra en dansk herregård kan opleves på Aalholm slot. En oplagt udflugtstur på en sommersøndag!

Det var med dyb beklagelse af Selskabet modtog meddelelse om Søren Kristensens (62) alt for tidlige bortgang.

Søren Kristensen vil længe blive husket, som en både beredvillig og flittig debattør ved vore møder, især husker vi ham som ivrig deltager på vore generalforsamlinger. Hans kendskab til Leica var kendt og respekteret af enhver - han var dog også levende interesseret i mange andre områder af det fotohistoriske.

Søren Kristensen vil længe blive savnet.

F.B.

STUDIE · 66.

Lauge Poulsen.

Utallige gråstenere er i årenes løb blevet smukt foreviget af den 81-årige Gråsten-fotograf Hermann Ingwersen og dennes fine, gamle nøddetræskamera fra omkring århundredskiftet. Fotograf Ingwersen anvendte dette kamera på sit atelier indtil for knap ti år siden, hvorefter han har overdraget det til sin lokale kollega, fotograf Alfred Køpke, Studie 66, Gråsten.

Fotograf Køpke har indlemmet det prægtige og velfortjente fotografiske værktøj i sin samling af gamle atelierkameraer på sin ny-erhvervede, hyggelige gamle ejendom på Mommarksvej i Vollerup ved Sønderborg.

I en af ejendommens længer har fotograf Køpke - forduden kamerasamlingen - indrettet et stort atelier, billedgalleri samt rammeværksted. Det moderne atelier ved privatboligen skal fremover anvendes til specialopgaver, der ikke så godt kan løses i atelieret ved forretningen i Gråsten. Det drejer sig f.eks. om større reklameopgaver og eventuelt familiefotograferinger efter lukketid. "Det er ofte lettest at samle en hel familie til fotografering efter fyraften", siger fotograf Køpke.

Fotograf Ingwersens gamle kamera står imidlertid ikke og samler støv hos hans unge kollega i Vollerup. Det bliver ofte kørt i stilning mellem det moderne flash-anlægs lamper og brugt. For selvom det i sammenligning med moderne kameraer er primitivt i sin konstruktion, så overgås det ikke i skarphed af de avancerede efterkommere.

Søndag den 28. oktober (1984) var den gamle nøddetræskasse med det store Voigtländer-optik genstand for særlig opmærksomhed. Klenodiet blev studeret indgående af en snes medlemmer af Dansk Fotohistorisk Selskab - fortrinsvis fra Sønderjylland, men også fra andre egne af Jylland. Et par stykker var kommet de 300-400 kilometer fra Hjørring i Vendsyssel.

De 20 jyske fotohistorikeres besøg hos Alfred Køpke - der også er medlem af Dansk Fotohistorisk Selskab - gjaldt dog ikke kun det gamle Gråsten-kamera. Sammenkomstens primære formål var at sælge, købe eller bytte fortrinsvis gammelt men også nutidigt ka-

Jan Klin Klinksgaard og Alfred Køpke ved siden af det fine nødestræskamera fra århundredskiftet flankeret af de øvrige medlemmer af Selskabet.

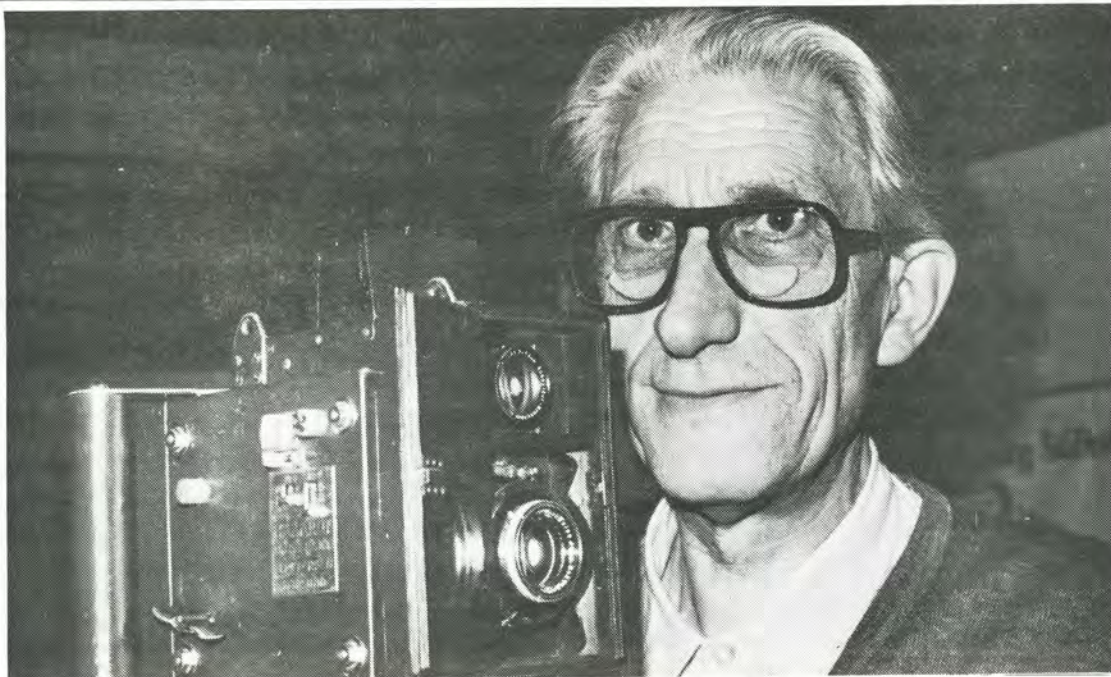
meraudstyr medlemmerne indbyrdes. Og det var mange spændende ting og sager, der blev pakket ud af kufferter og papkasser og lagt frem på bordene. Og så blev der samtidig udvekslet viden om, hvor der er mulighed for at finde dette eller hint til hinandens samlinger.

"Dansk Fotohistorisk Selskab" kan lyde meget videnskabeligt og højtideligt. Mange medlemmer arbejder yderst seriøst og målrettet både med at sætte sig ind i fotografiens historie og med opbygningen af deres samlinger. Men der er en særdeles afslappet, kammeratlig ånd, der hersker indenfor sammenslutningen med det lidt højtidelige navn. Og social status og pengepungens tykkelse har ingen som helst betydning i det foretagende. Alle kan deltage med lige stort udbytte. Glæden ved at opbygge en samling af gamle "husholdnings-kameraer" er lige så stor som ved at samle fornemme mahogni-kameraer.

Gennem et medlemskab af Dansk Fotohistorisk Selskab opnår man kontakt med mange mennesker, der har en solid viden om fotohistorie, herunder historiske kameraer - og mange af dem er samtidig meget dygtige amatørfotografer, der gerne øser af deres erfaringer.

Fotohistorisk fund!

Flemming Berendt.

Egon Larsen med fundet!

"Marthinus Petersen" - var i sin hjemby en ener, der vel var agtet, men måske ikke altid forstået og værdsat. Godt, at tiden har gjort disse ord til skamme. Objektiv Nr. 26. Side 16.

Disse ord, der afsluttede min omtale af M.P. for et år siden - har vist sig ikke at være overdrevne.

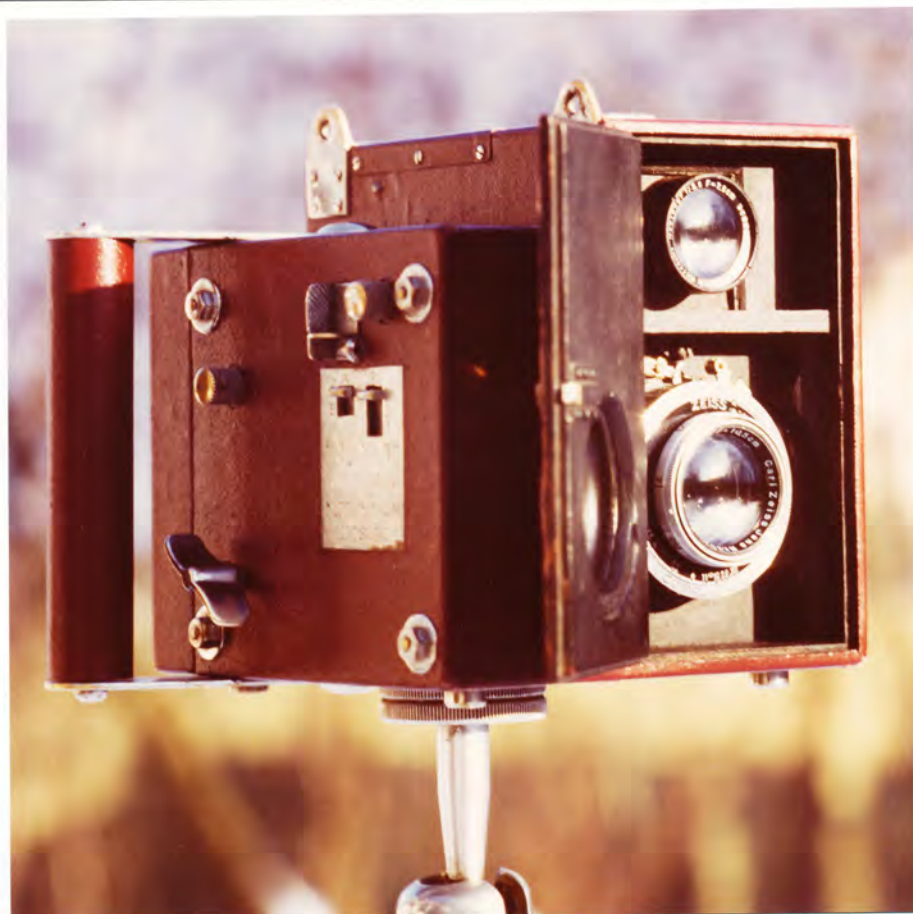
To væsentlige fejl i hans biografi er blevet korrigeret. M.P. fornavn staves uden "h" - Martinus Petersen. Dernæst har det vist sig, at han ikke er født i Karby på Mors, men i den lille by Fårtoft ved Thisted...

Det er ikke så tit, at der kan skrives dansk fotohistorie, så begejstringen var stor, da der takket være Egon Larsen fra Egns-museet i Hadsund blev fundet endnu et af M.P.'s hjemmebyggede "HABAROT"-kameraer. Det har også været muligt for museet at frem-skaffe et beløb på Kr. 4.000,- fra en lokal bank til at erhverve apparatet for.

Martinus Petersen har konstrueret kameraet efter samme princip som de allerede kendte og beskrevne "HABAROT"-kamera i Objektiv Nr. 19. Side 9.

Foto: Marianne Andersen.

prof...
Colorservice

Navn: HABAROT-UNIVERSAL. M. Petersen. Hadsund. 1947.
 Objektiv: Tessar 1:3,5 - 10,5cm. Carl Zeiss. Jena. Nr. 2538782.
 Lukker: Compur Rapid. Zeiss Ikon. B-1 sec-1/400.
 Søger: Schneider - Kreuznach. Radionar 1:3,5-7,5 cm. Nr. 719507.
 Film: 616.
 Negativformat: 5x65mm. 18 optagelser.
 Funktion: Enkeltoptagelser eller 1,3, eller 5 billeder pr. Sec.

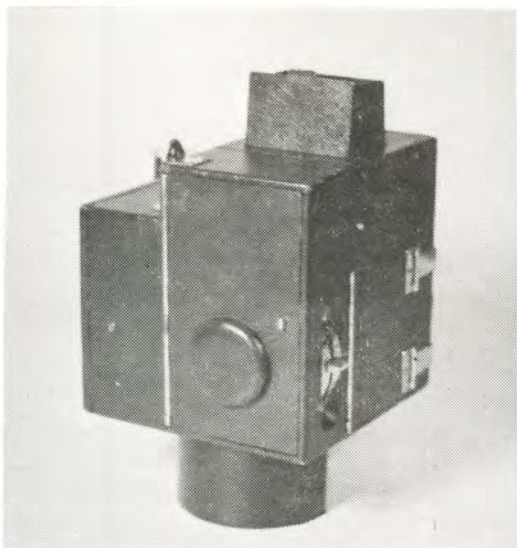
Apparatet er bygget i 1946-47. Objektivet samt enkelte andre dele er taget fra bl.a. et Super Ikonta. Som det vil fremgå af billederne er kameraet af typen "to-øjet-spejlrefleks".

En interessant ting ved konstruktionen er at parallakse-fejl har han udlignet på en meget elegant måde. Når man drejer afstandsindstillingen "indad" for næroptagelse, begynder kameraet at "skele" og dette bevirker, at der ved samtlige afstandsindstillinger er overensstemmelse mellem søgerbilledet og billedet på filmen.

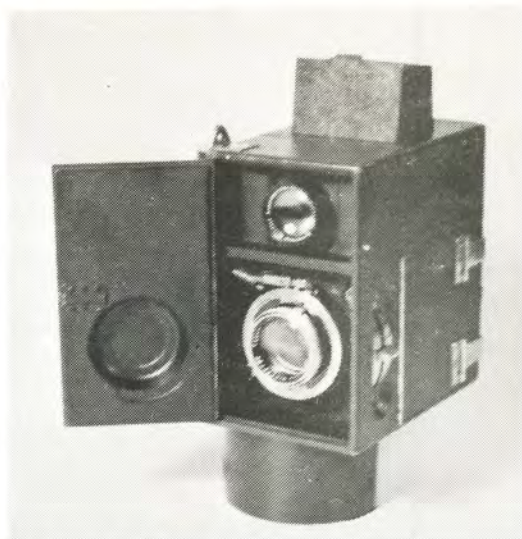
En konstruktion vi dog allerede kender fra det to-øjede spejlrefleks-kamera "SUPERB" fra 1933.

Kameraets egentlige grundide, at kunne tage en serie billeder hurtigt efter hinanden er i dette kamera yderligere udviklet.

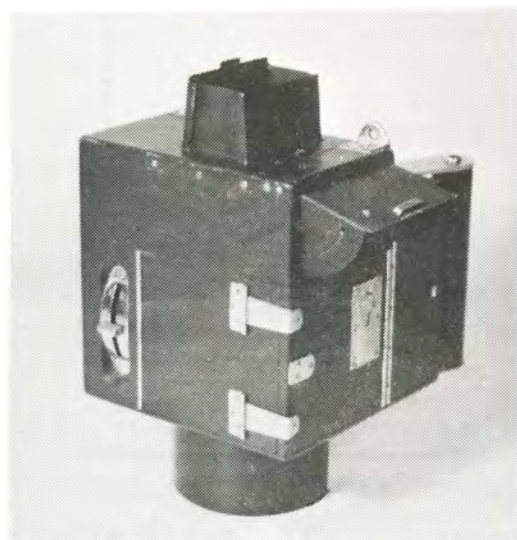
Den indbyggede fjedermotor muligvis taget fra et ur kan indstilles således, at det er muligt at "fryse" en serie billeder. Noget der betragtes som almindeligt i dag - men sandelig ikke i 1947.

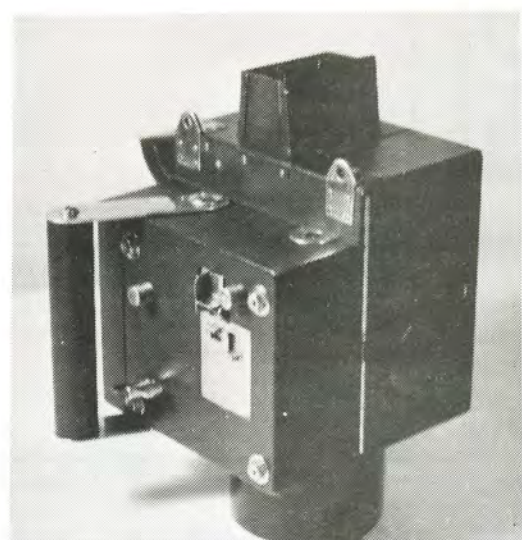
vertikal søgerskakt

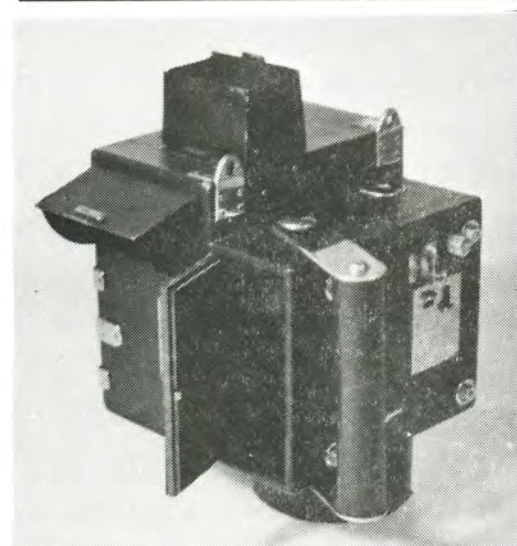
klar til optagelse

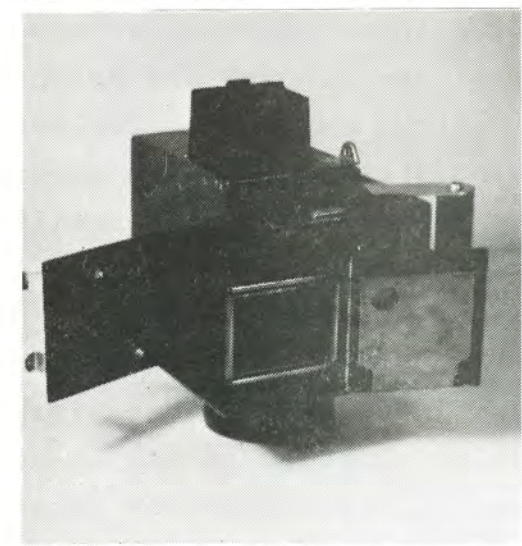
horisontal søgerskakt

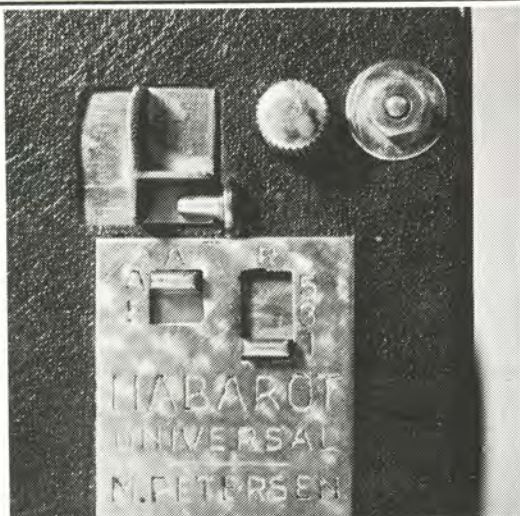
håndgreb i h. side

låge til filtterrum

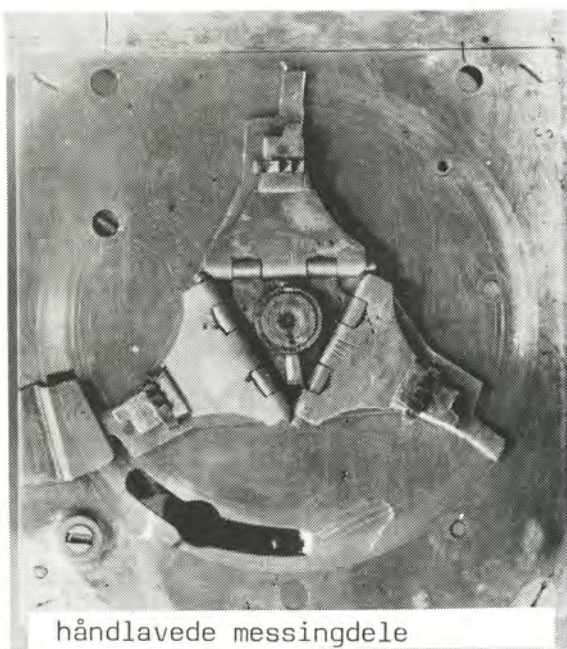
klar til filmindlægning

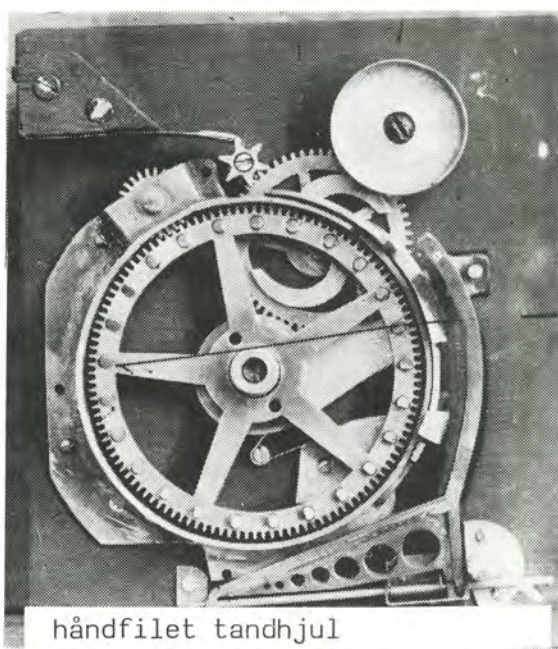
eksponeringsknap og
antalsvælger

afstandsindstilling

håndlavede messingdele

håndfilet tandhjul

Foto: F.B.

Kameraets mere ædle dele er fremstillet på hans fine urmagerdrejebank - tandhjul, aksler og andre messingdele bærer alle præg af håndarbejde. De enkelte dele er tilpasset eet bestemt kamera.

Blandt de mange efterladte 9x12 glasplader, som befinder sig på Det Kgl. Bibliotek, er det lykkedes at finde en optagelse, der viser nogle af de håndlavede messingdele. Fotografiet afslører, at der muligvis er fremstillet endnu et kamera, idet filespor i en messingdel ikke passer til delene i de kameraer, der hidtil er fundet

Forhåbentlig vil der fremkomme yderligere oplysninger omkring disse spørgsmål, når Egon Larsen fra egns museet får gennemgået de omkring 10.000 glasplader. Kameraet er udstillet på museet i Hadsund.

Herdis Jacobsen

1893-1982

Ib Rønne Kejlbo.

Portrætfotografen Herdis Charlotte Jacobsen fødtes den 24. juni 1893 på Mosegården i det fynske sogn Dalby. Forældrene var gårdejer Lars Clausen, 1856-1940, og Johanne Rasmussen, 1865-1927.

Herdis Jacobsen mente at hendes mor, der var en fantasifuld væverske, havde givet hende kunstneriske impulser, som senere manifesterede sig i hendes interesse for "billedmæssig fotografi", også kaldet piktorialisme, en fotografisk disciplin, som hun blev en enestående mester i.

Som ganske ung kom Herdis Clausen i lære hos den navnkundige fotograf og maler Harald Lønborg, 1868-1942, i Odense. Her arbejdede hun blandt andet sammen med to andre fotografelever, nemlig Herluf Lykke, 1896-1980, som senere fik en blomstrende fotovirksomhed i Odense, og Anders Peter Herman Jacobsen 10. marts 1893- 13. juli 1980. Sidstnævnte blev hun gift med den 27. juli 1916 i valgmenighedskirken i Dalby på Hindsholm. Efter deres uddannelse hos Harald Lønborg, der varede fra 1909-1913, tog Herdis Clausen og Herman Jacobsen sammen til Berlin, hvor Herman Jacobsen blev filmfotograf og Herdis Clausen ansat som retoucheuse og fotograf ved en stor fotografisk anstalt. I 1914 sagde Herdis Clausen og Herman Jacobsen farvel til Berlin og rejste tilbage til Danmark. De bosatte sig i København, hvor Herdis Clausen fik arbejde i det velrenomerede firma Laurberg og Gad, beliggende på Kongens Nytorv. Herdis Clausen arbejdede i mørkekammer og lavede kulbilleder. Herman Jacobsen arbejdede som pressefotograf ved Folkets Avis, senere blev han ansat ved BT, forøvrigt som dets første pressefotograf overhovedet. De lagde imidlertid København bag sig i nogle år, idet de den 1. maj 1917 åbnede deres eget atelier og fotohandel i Strandgården i Kerteminde. Ateliet lå på 4. sal med et stort ateliervindue, som var ideelt for dagslysfotografering. Herfra flyttede de til Torvet 6, hvor der blev indrettet fotohandel samt et atelier i stueetagen ud mod Kirkeristen efter portrættørem Aage Remfeldts belysningssystem. En fotograf som forøvrigt fik betydning for Herdis Jacobsens indstilling til portrættingen.

I Kerteminde fik Herdis og Herman Jacobsen nær kontakt med fynske kunstnere, heriblandt Johannes Larsen, Fritz Syberg og Anna E. Munch. Kunstnermiljøet har utvivlsomt præget de to fotografer, og det er f.eks. slående, at nogle af Herdis Jacobsens bedste billeder er af kunstnere. Det gælder bl.a. billederne af malerne Aksel Jørgensen, Svend Hammershøj, Fritz Syberg, og skuespillerne Georg Philipp, Il-lona Wieselmann og Bodil Ipsen. Fotografiet af sidsnævnte fremhævede Herdis Jacobsen iøvrigt gerne som sit bedste. Det blev taget i anledning af Bodil Ipsens 60-års fødselsdag den 30. august 1949.

Atelieret i Kerteminde havde stor søgning, men trods dette flyttede fotografparret med deres to sønner Niels og Lars til København for at få nye udfordringer. At parret begyndte deres virke i København kan man blandt andet læse i Kristeligt Dagblad den 3. september 1938:

"De to kendte Kertemindekunstnere Herdis og Herman Jacobsen, som dyrker kunstfotografi og billedmæssig Fotografi som Speciale, har rykket Teltpælene op og slået sig ned i København på hjørnet af Bredgade og Sct. Annæ Plads".

Bodil Ipsen. (1889-1964)

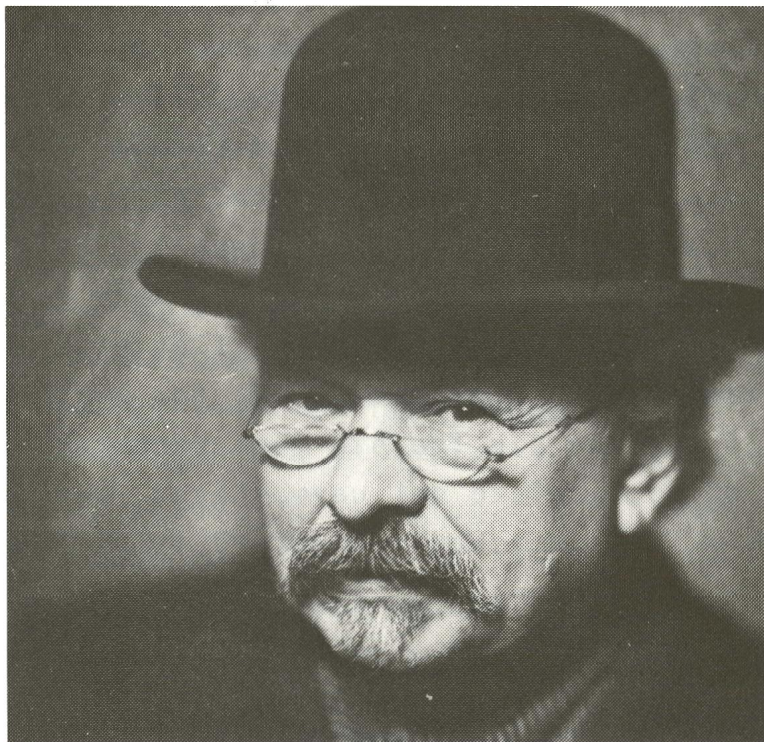
Atelieret på Sct. Annæ Plads 2 åbnede den 1. august 1938 i en stor 9-værelses-lejlighed. Herdis Jacobsen specialiserede sig i portræt-optagelser og Herman Jacobsen i studieoptagelser af maleri og skulptur. Herman Jacobsen blev i 1938 knyttet som fotograf til Glyptoteket senere til Ny Carlsbergfondet, Statens Museum for Kunst og Statens kunsthistoriske Fotografisamling. Samarbejdet med Statens Museum for Kunst tog sin begyndelse omkring 1943, da museets russisk fødte fotograf Ratnowsky måtte flygte til Sverige. Efter krigen vendte Ratnowsky tilbage til Danmark og de to fotografer samarbejdede indtil Ratnowsky trak sig tilbage i begyndelsen af 1950'erne.

Herman Jacobsen var som nævnt specialist i fotografering af museums-genstande og arbejdede størstedelen af sin tid hermed, men af og til fik han dog tid til at beskæftige sig med andre opgaver. Han tog for eksempel under besættelsen det berømte billede af Christian den Tien-de ridende ud af porten på Amalienborg, og ganske vist var det Herdis Jacobsen, der tog sig af udstillingsbillederne, men Herman Jacobsen opnåede også at få fotografier antaget på udenlandske udstillinger, blandt andet det stemningsfulde billede "Sommer" også kaldet "Dreng der drikker".

Allerede inden Herdis og Herman Jacobsen flyttede til København i 1938 var parret blevet internationalt berømt. Deres to første portrætter, der blev optaget på en international udstilling, var et af Kertemindemaleren Kurt Tengberg Hansen og et portræt kaldet "Dansk Dame", de blev begge antaget på "Xe Internationaal Kerstsalon" arrangeret af "Fotografische Kring "IRIS" Antwerpen 1936 og belønnet med bronzemedalje. Også Herdis Jacobsen måske berømteste fotografi, portrættet "Bodil", maleren Thorvald Hagedorn-Olsens og Dagny Hagedorn-Olsens 5-årige datter, blev skabt i Kerteminde.

Mellem mangfoldige medaljer opnåede dette fotografi at blive belønnet med den eftertragtede Daguerremedalje tildelt i Budapest 1939. Billedet blev indlemmet i "The Permanent Collection of Photography" i "The Royal Photographic Society of Great Britain" London og i "The Permanent Collection" i USAs "National Museum" i Washington. Portrættet cirkulerede verden rundt blandt andet på vandrestilling i USA: talrige diplomer og medaljer høstede Herdis Jacobsen for dette portræt.

Det omtales og er gengivet i mangfoldige aviser og tidsskrifter. I "American Photography", oktober 1938, beskrives det således: "Bodil, by Herdis og Herm. Jacobsen, Kerteminde, Denmark. A beautiful

Aksel Jørgensen. (1883-1957)

child portrait beautifully done. The simple beauty of the child is full of unaffected charm. The wide open eyes and sweet mouth are without guile. The artists have kept the natural sweetness of childhood pre-eminent. The angle of the head is such as to bring out the most effective modeling. The plain cap and coat are suitably simple and appropriate. The white collar is in a good tone".

Data: optaget med atelier-kamera, 12x16,5 cm. og hurtig vidvinkel-linse med fuld åbning. Belysning 1 sekund på Agfa Isopan, fremkaldt i Methol-Hydrochinon. Kopieret på bromsølv papir.

Herdis Jacobsen blev vidt berømt, hvilket bl.a. fremgår af en artikel i det spanske fotografiske tidsskrift "Arte Fotografico", Madrid, september 1957, i forbindelse med en serie om verdens fremmeste kunst fotografer. Den første, der blev portrætteret i denne serie, var Herdis Jacobsen, bl.a. med den begrundelse:

"at hun gennem tyve år havde haft storslået succes med sine portrætter og fordi hun havde en sjælden sans for at få noget psykologisk frem hos den portrætterede. Kun fotografier med kunstnerisk flair kan opnå sådanne resultater som fru Jacobsen har fremvist på de fotografiske saloner over hele verden".

Herdis Jacobsens portrætter er præget af ro og balance og en forenkling uden effekter. Disse forhold er medvirkende til at beskueren får en udsøgt æstetisk oplevelse - og hvorledes opnåede Herdis Jacobsen så sine fremragende resultater? I forskellige interviews i tidsskrifter, har hun udtalt sig om sin fremgangsmåde.

Når hun skulle tage et portræt, lukkede hun dørene efter sig, trak gardin og portiefe for og var derefter alene med lyskilden og modellen. Optagelsen kunne vare over en time, hun skulle have tid til at studere modellen grundigt. Hun mente, at man skal være lidt af en psykolog, hvis man vil have et menneske til at give sig selv på et billede. For Herdis Jacobsen lå fotografiets charme i det menneskelige i holdningen og rytmen og ikke i fletterende belysning, smarte hatte, frisurer, make-up. Det gjaldt for Herdis Jacobsen om at få modellen til at vise sig fra sin mest karakteristiske side. Hun ønskede ikke at fotografere det usympatiske, men søgte at finde frem til det smukke. Hun udtrykte sig hermed i fuld overensstemmelse med ånden i piktorialismen.

Det forenklede portræt var Herdis Jacobsens ideal. Hun mente, at det er vigtigt for portrætfotografen ikke at falde for fristelsen til at lave situationsbilleder. Sådanne kan man overlade til amatører, der som regel laver morsomme billeder ved at fange personen i sjove situationer, fastholdt gennem en hurtig eksponering. Det må den professionelle derimod ikke gøre. På den måde skabes nemlig ingen karaktertegnning. Modellen skal være i ro!

Med hensyn til lyskilde anvendte Herdis Jacobsen almindeligvis en enkelt kraftig lampe, 2000 watt til sine lyse billeder. Hendes teori var den, at med flere ville man meget let ødelægge formen i ansigtet, og helhedsindtrykket ville blive uroligt. Hun eksperimenterede også med flere lyskilder, men vendte stadig tilbage til den ene. Hun anvendte som regel en baggrund, der var lidt mørkere end billedets højlys, og kælede meget for detaljerne.

For at få omgivelserne tegnet igennem oplyser Herdis Jacobsen, at hun måtte eksponere forholdvis længe. "I hyggelige omgivelser forsøger jeg at få modellen til at glemme kameraet. Med den ene lyskilde bliver atelieret mere som en almindelig stue. Det skal jo ikke være en operation at gå til fotografen, og alt for megen konstruktion er efter min mening af det onde".

Om portrættets beskæring havde Herdis Jacobsen den opfattelse, at det var ikke noget, der skulle foretages ud af et billedes større flade, men et led i opbygningen af et billedfelt, der for hendes vedkommende havde en størrelse af 12x16,5cm eller 18x24 cm.

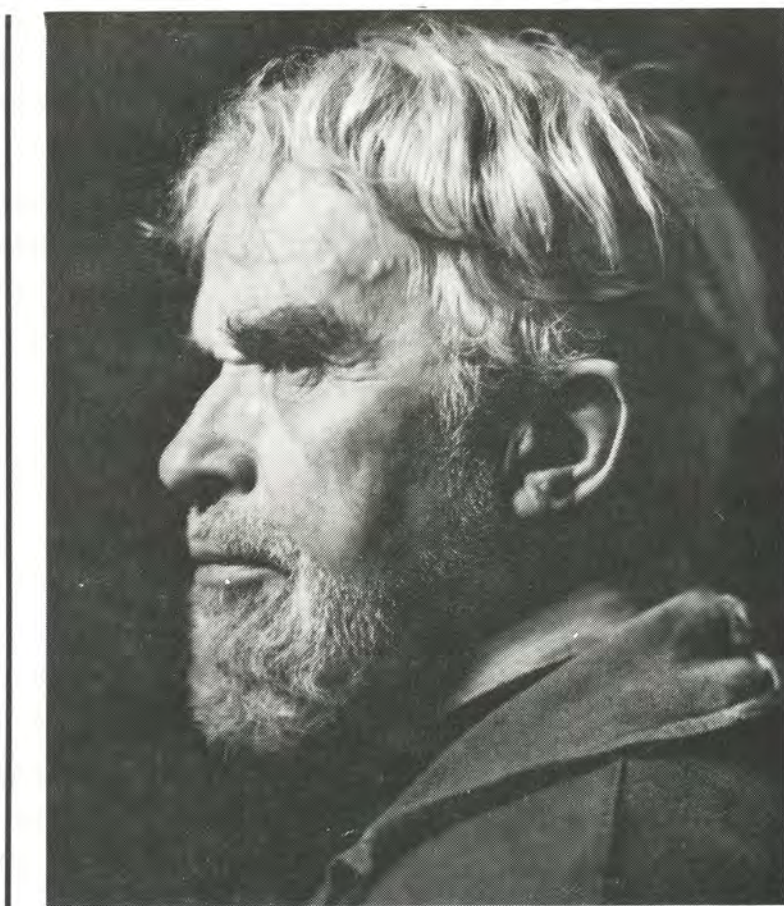
Hun påpegede, at portrættet i almindelighed virker roligere, hvis der ikke findes kontraster i beskæringen, dog kan et portræt beskåret igennem kontraster fremhæve modellens vitalitet. Og hun tilfø-

jer: "det centrale i billedet bør være det, man finder mest værdifuldt hos modellen, og som man derfor gerne vil fastholde. Det kan være en følelsesfuld mund, udtrykket i øjnene eller træk, der vidner om en stærk karakter".

Herdis Jacobsen foretog portrætoptagelser i atelieret på hjørnet af Bredgade og Sct. Annæ Plads indtil omkring 1970, da hendes syn svigtede. Herefter overtog sønnen, fotograf Niels Jacobsen, som var med i forretningen fra 1948, portrætoptagelserne.

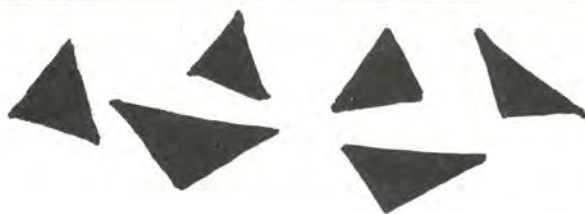
Herman Jacobsen, der døde den 13. juli 1980, havde været aktiv med studieoptagelser af maleri og skulptur til han blev 85 år i 1978. Efter Herdis Jacobsens død den 30. maj 1982, ønskede Niels Jacobsen ikke at føre det berømte atelier videre.

En æra i dansk fotohistorie var afsluttet.

Ole Søndergaard. (1876-1958)

En lille brik...

Erik Fersling.

til fotohistoriens store
puslespil.

At samle er som at lægge puslespil. Efterhånden som man opdager, at brikkerne passer sammen bliver det spændende - og dukker der en brik op, som får noget til at hænge sammen - ja, det er bare dejligt.

Det oplevede jeg for nogle år siden. Jeg havde erhvervet en lille samling stereoskopbilleder af fynske herregårde fotograferet af Høeg og Brøns omkring 1870. På en ferietur til Fyn kørte jeg rundt til disse herregårde og tog billeder med de samme motiver for at få en lille "Før og Nu" -samling.

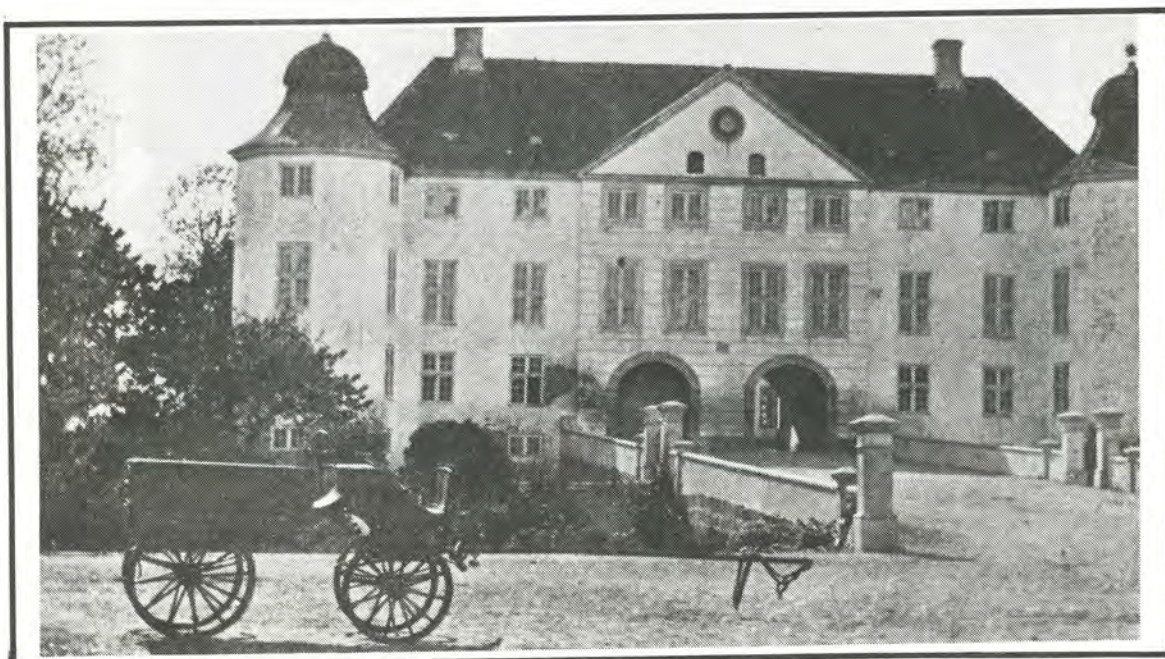
Jeg har en del stereoskopbilleder fra "Stereoskop-Fabrik P. Fangel, Middelfart". Peter Lorentz Fangel har nedskrevet sine livserindringer, som ligger på Middelfart Folkebibliotek. Jeg benyttede lejligheden til at studere hans afsnit om stereoskopbilleder og blev meget betaget af denne stoute og særprægede fynbo, der vel som ingen anden har gennemfotograferet Danmark med sit selvbyggede to-øjede kamera. Det blev til mere end 7000 plader med stereobilleder.

I begyndelsen af afsnittet om starten på Fangels fotografiske løbebane omtaler han de tidligere nævnte fotografer Høeg og Brøns. Jeg citerer fra de smukt nedskrevne livserindringer:

"Førend jeg går videre vil jeg anstille nogle betragtninger over hvorledes en Tilfældighed kan have Indflydelse paa et Menneskes Skæbne senere i Livet.

Som nævnt S.64 læste jeg i Bund at der gik et ekstratog til Paris, at jeg der købte et Stereoskop og 12 billeder hvortil kom enkelte fra de Steder jeg senere besøgte og da jeg saa var kommen hjem og med min Fader besøgte Familien i Skamby havde jeg Stereoskopet med, hvad der interesserede dem meget og Fotograf Høeg (S.5) spurgte om han måtte tage Kopi af Billederne, hvad jeg gerne tillod. De holdt et fotografisk Tidsskrift hvori der var en Afbildning af et amerikansk Stereoskop, selvfølgelig ovalt, men Chr. Brøns lavede et af Maghoni med runde hjørner og fik derefter nævnte Stegmann til at lave nogle, hvad han vist ikke har villet fortsætte,

thi pludselig sendte de mig et Stereoskop og 11 par glas, uden forud at forhøre om jeg vilde lave dem, og bad mig lave de 11 Apparater og angav betalingen til 2 Kr. pr. Stk. Skønt min Savmaskine derved gavtede mig meget og jeg hængte i med at lave dem mindst 12 timer daglig kunde jeg ikke tjene mere end 1 Kr, 33 Øre daglig: jeg sendte dem med den Besked at hvis de vilde have flere lavet saa forlangte jeg 2 Kr. 66 Øre pr. Stk. Uden Glas.

FOTOGRAFVOGN? - foran Sandholt hovedgaard ved Faaborg ca. 1870.

Det vilde de gerne betale de var meget pænere end Stegmanns, svarede de. Imidlertid havde de nok ogsaa af Tidsskriftet faaet anvisning paa at lave Stereoskopbilleder, thi de lod lave en lukket Vogn med et Hul i Bunden bagtil, som en Mand lige kunde udfylde saa at der ikke kom lys ind under Vognen benyttedes som Mørkekammer. Dengang var de tørre Plader endnu ikke opfundet saa hver Plade skulde først præpareres umiddelbart før Brugen og straks fremkaldes: dertil tjente Vognen som de kørte omkring med til Herregardene, først paa Fyn senere i Jylland og fotografere Stereoskopbilleder og, paa bestilling, ogsaa større Fotografier".

- Så faldt en af de små puslebrikker på plads. Historien som lå bag mine herregårdsbilleder dukkede op - og ikke nok med det, for den fotografiske vogn, som ogsaa omtales, mener jeg er med på et af mine billeder.

Billedet, som er vist her, er fra Sandholt og mon ikke den lidt umotiveret anbragte vogn er DANMARKS FØRSTE FOTOGRAFVOGN fra ca. 1870

Rejse-Atelieret..

Flemming Berendt.

Frankrig 1887.

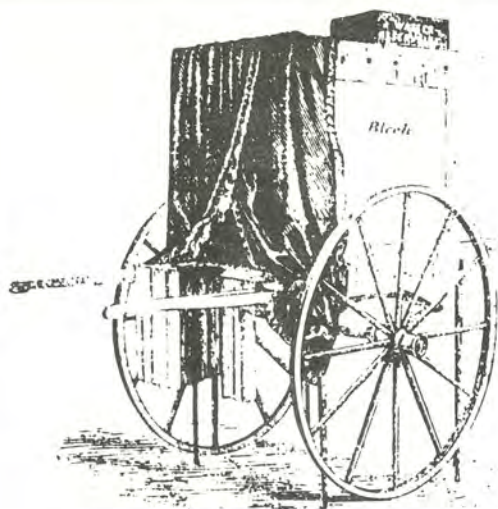
Årsagen til at disse såkaldte "fotograf-vogne" bliver konstrueret og taget i anvendelse, skal søges i, at det fotografiske udstyr bliver stadig tungere og mere besværligt at håndtere.

Kollodium-processen:

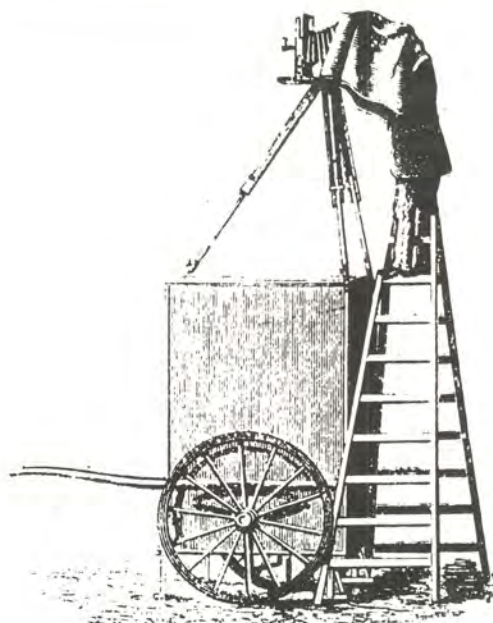
I marts nummeret af "The Chemist" 1851, offentliggør Frederich Scott Archer sin kollodium-metode. Fremgangsmåden var den, at kollodium blev tilsat kaliumjodid, hvorefter den rensede glasplade blev vipet fra side til side, således at vædsken lagde sig som en film over hele pladen. Straks herefter blev glaspladen gjort lysfølsom, ved at den blev dyppet i en sølvnitratopløsning. Den var ofte anbragt i et stående bad, som var højt og smalt med en buet forkant, så man undgik af skrabe imod. Nu måtte pladen eksponeres umiddelbart, medens den var fugtig, idet lysfølsomheden aftog i takt med, at den tørrede.

Man tog sit billede og fremkaldelsen måtte ligeledes påbegyndes umiddelbart efter eksponeringen, her anvendes pyrogallol eller ferrosulfat. Til sidst blev pladen fikseret med natriumtiosulfat eller kaliumcyanid.

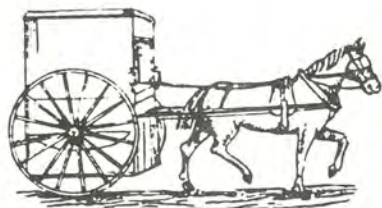
Metoden var ikke så kompliceret som daguerreotypien. Metoden øgede lysfølsomheden betydeligt, således at man f.eks. ved landskabsfotografering kom ned på en eksponeringstid fra mellem 1-2 minutter til 10-12 sekunder.

J.F. Klingers rejselaboratorium fra 1871.

Landskabsoptagelse.

R. V. HARMAN.
PORTRAIT & LANDSCAPE PHOTOGRAPHER
75. HIGH STREET, BROMLEY
KENT.

NO EXTRA CHARGE FOR
 GOING TO ANY PLACE WITHIN 6 MILES.

Engelsk vogn fra ca. 1868.

Teltvogn ca. 1870.

Foruden det store tunge kamera med stativ, måtte man medbringe de mange glasplader, og som en samtidig fortæller:

"Alle mine kemikalier er fyldt på halvliters flasker og anbragt i kurve som er fremstillet til formålet. En lille kurv indeholder tilstrækkeligt for en dags arbejde: "tre 500ml flasker lysfølsomt bad, en med fremkalder, et glasbad, dyppeværktøj, træskeer, otte 60ml flasker kollodium, tre tilsvarende flasker isedikke, en 200ml flaske cyanidopløsning, en dråbeflaske, en 200ml flaske med jernsulfat krystaller, en 60ml flaske med cyanid krystaller, en lille glastagt, en pladeholder, en børste, 1 stk. skind og to håndklæder".

Desuden måtte man ofte medbringe vand og så havde vi nær glemt det vigtigste, 1 vægt med tilhørende lodder, et udstyr der meget nemt kom til at veje omkring 50-70 kg - var det en flere dages tur, kom man hurtigt op på det dobbelte eller tredobbelte.

Det er på dette tidspunkt, at der opstår behov for de såkaldte "fotograf-vogne" - til at begynde med konstruerede man "telt-vogne", paraplytelt, edderkoptelt, trekantelt, gardero-bekufferttelt, trilletelt o.s.v. - men snart blev der brug for lukkede og transportable vogne, der kunne forspændes et trækdyr.

Disse "mærkekammervogne", rullende fotograf-ateliet - den kære vogn fik mange hjemmelavede gloser på sig, var skrøbelig og forgængelige køretøjer, som forlængst er gået til grunde.

Her i Danmark kende vi dog nogle stykker bl.a. J. Saxtorph's rejse-ateliet-vogn og nu måske også Høeg og Brøns fra ca. 1870

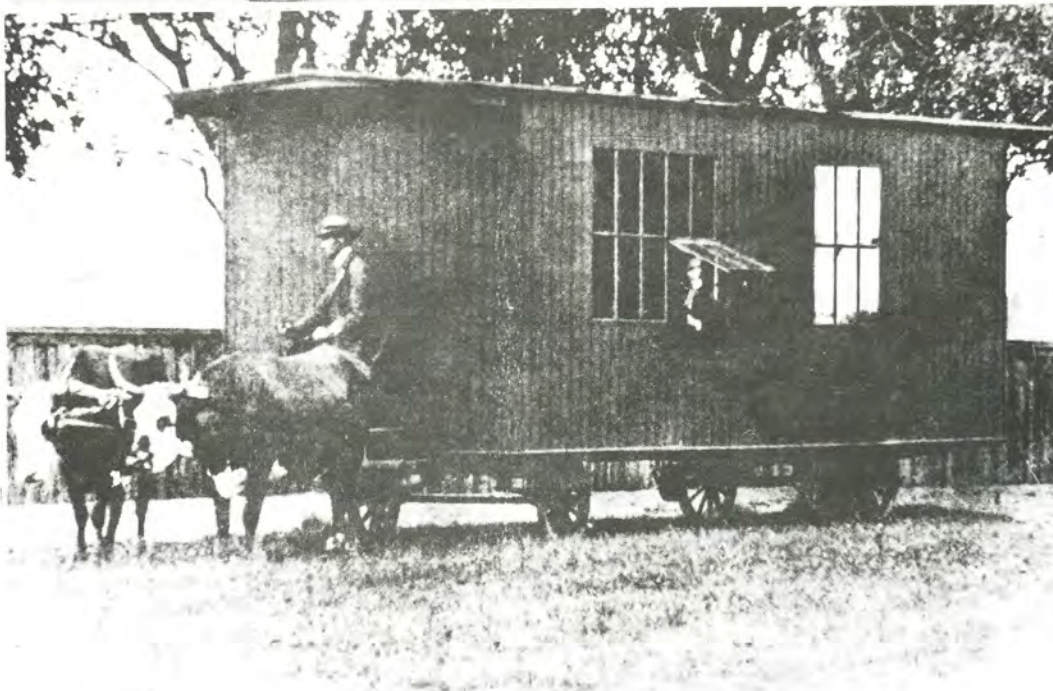
Den store svenske vogn vi ser på billedet, er jo helt fantastisk.- Man har indtrykket af at det er hele privatboligen incl. katten, der kører Sverige rundt - forspændt to okser i luntetrav.

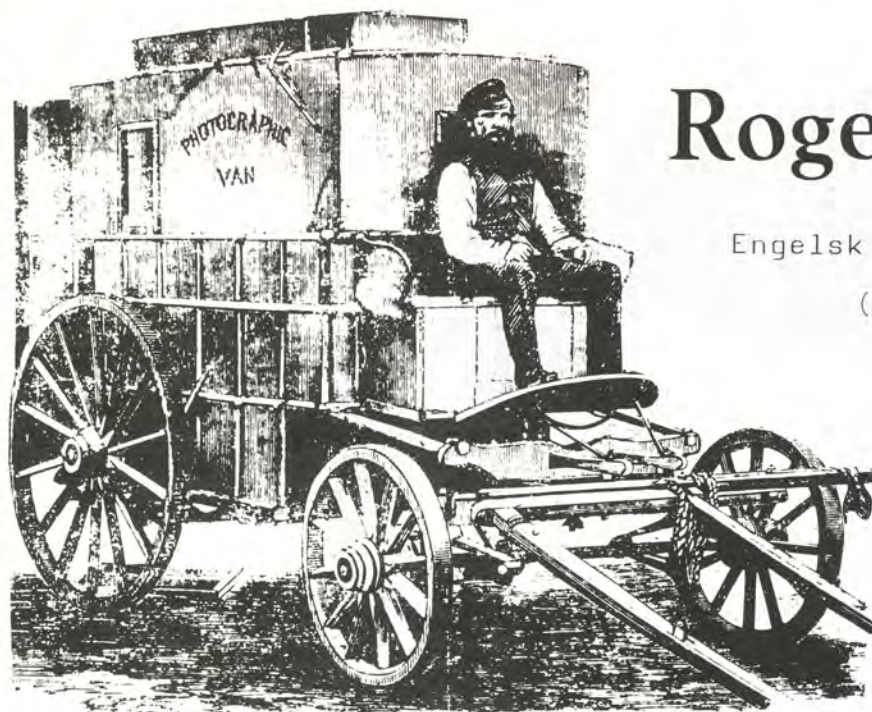
Jacob Saxtorph-Mikkelsen.
(1878-1951)

Søn af apotekeren i Mariager. Fotograf, grosserer, omrejsende sanger, med selvkomponeret lutakkompagnement, i U.S.A. og Danmark. Ca. 1905-08 atelier i København.

(Bjørn Ochsner. Fotografer i Danmark side. 459)

I luntetrav gennem landet.

Roger Fenton

Engelsk maler og fotograf.

(1819-1869)

R. Fenton og hans "Van".

En af de fotograf-vogne, som blev mest berømt, var den amerikanske fotograf Roger Fentons. Denne vogn blev trukket af en hest og var indrettet således, at han dels kunne sove og dels arbejde i den.

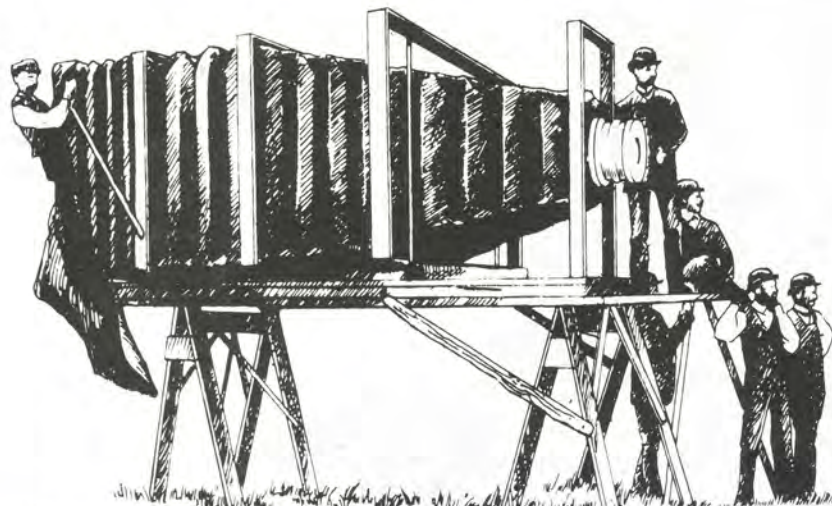
De to fotografer Roger Fenton og James Robertson havde sat sig for at lave en billedreportage fra Krim-krigen - d.v.s. belejringen af Sevastopol i 1855.

Roger Fenton tog 360 billeder under Krim-krigen og er den første som fremviser billeder direkte fra en slagmark. Han viste samtidig krigens gru - på en måde som rystede verden.

Hans fotovogn var selvfølgelig oplagt skydeskive for de russiske batterier - heldigvis var træfsikkerheden ikke så veludviklet endnu. Det fotografiske arbejde var ikke for svæklinge på den tid. Temperaturen på Krim var ofte oppe på 25-35 graders varme, så det har været en ubehagelig vogn at arbejde i. At fremkalde en kollodiumplade var en "let sag" i forhold til de bekymringer, man havde for at undgå de dryp der måtte komme fra den svedige pande.

Eksposeringstiden for sine billeder opgiver han til mellem 10 og 15 sekunder - han "arrangerede" ofte billederne således, at man fik det indtryk at det var øjebliksbilleder.

Det er forståeligt, at han modtog nyheden om tør-pladens opfindelse med begejstring i slutningen af 1870'erne.

Verdens største "rejse-kamera" (1899) U.S.A. - vægt 480 kg, blev transporteret på en "rejse-atelier-togvogn". Pladestørrelse 2,5x3m, vægt 155 kg. Motiv: Pullmann togvogne.

Fotografen af idag, har et noget mere avanceret og forfinet udstyr at forevige nutiden med, så vore efterkommere kan få et indblik i vor tid.

Mulighederne er større, både for at rejse med udstyret, og for at benytte mulighederne for specialeffekter.

Men samtidig er risikoen for tyveri og beskadigelse af udstyret væsentligt forøget.

Derfor er det en god idé at tegne en specialforsikring for udstyret. Både hvis man rejser meget, og hvis udstyret i øvrigt benyttes jævnligt.

Mange tror, at udstyret er forsikret under Familieforsikringen, men er det nu også det?

Er summen for „Særligt indbo“/„Tyvetækkelige ting“ høj nok??

Er der dækning, hvis man ved et uheld beskadiger sit udstyr, når man er ude og fotografere??

Dækker Bagageforsikringen fuldt ud, når man rejser?

Uanset hvor længe man er væk? Og uanset i hvilket land man befinder sig??

Har man ikke disse dækninger, er det en god ide at tegne en specialforsikring for udstyret i Europæiske.

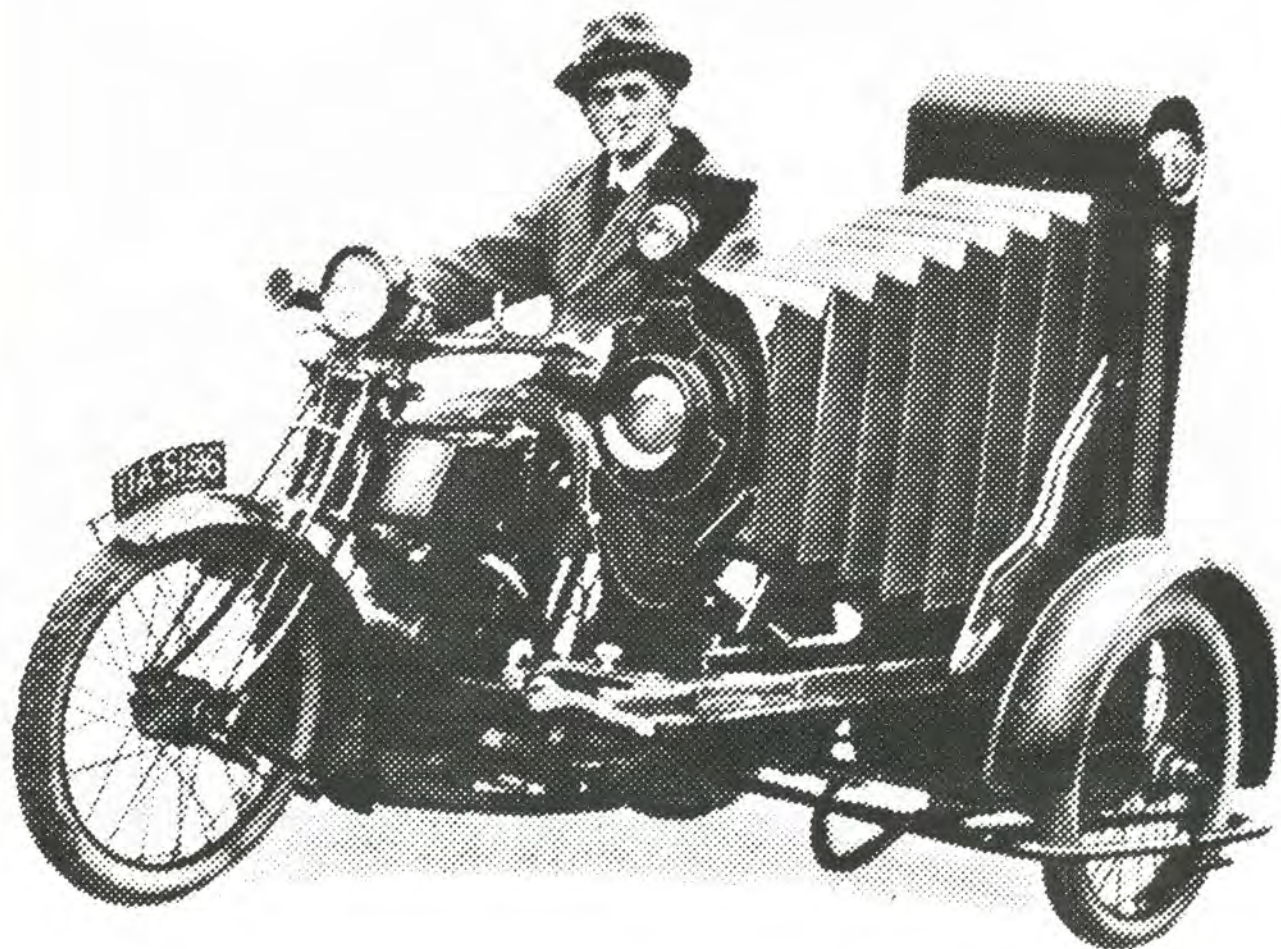
Nærmere oplysning om forsikringen kan fås på tlf. 01-312701
Årspolice afdelingen.

EUROPÆISKE
REJSEFORSIKRINGS A/S

Vesterbrogade 84 · 1620 København V
Tlf.: 01-312701 · Telex: 16864
Tlgr. adr.: Europæiske · Reg.nr. A 86

FAG FOTO

Apparater fra tiden

FAG-FOTO

Fr. Allé 29

KØB-SALG-BYTTÉ

01-22 44 91

DANMARKS FOTOMUSEUM

Rum 2 - med fotografica fra 1839-1909.
Museet er åbent dagl. Kl. 13-17 (mandag lukket).

Fotomuseet kan glæde sig over et pænt besøg i 1984. (4 mdr). Det blev til ca. 2.000 gæster. Vi håber på endnu større besøg i 1985. I løbet af vinteren har vi færdiggjort yderligere 125 m² til udstillingsformål. Det er det sydlige rum (hvor indvielsen fandt sted) der nu tages ind til skiftende billedudstillinger.

Omkring 1 maj åbnes en udstilling af farvebilleder fra majdagene 1945, samt lidt materiale fra de 5 år. Tillige viser vi maj måned gode billeder fra TYRKIET, fotograferet af Finn Larsen, Randers. Det er endnu usikkert hvad vi viser i juni, men fra 12/7 til 26/7 præsenteres ÅRETS PRESSEFOTO. Programmet for august er heller ikke fastlagt ved redaktionens afslutning. Men vi tilsigter at have stadig skiftende udstillinger.

Medlemmer af museets venneforening vil blive orienteret.

S. Løvstad

Anders Bogland

Om kort tid står ferien for døren, og hvad er bedre end en tur til det skønne Sverige?

KOPPARBERG er stedet hvor ens fotohistoriske horisont kan blive udvidet. Et af hembygdsföreningens 6 museumsafdelinger er et atelier-museum fra 1800-tallet. Foruden det velbevarede atelier findes der en samling fine apparater fra århundredskiftet, bl.a. et forstørrelsesapparat 18x24cm med petroleumsbrænder.

Desuden kan man glæde sig over et postmuseum, guldsmedie, skomagerværksted og et grube-mineralmuseum. Hembygdsgården hedder Södra Finnfall og er fra 1650 med indbo fra tiden. Det hele ligger i et naturskønt område med utallige feriefornøjelser for voksne og børn. For nærmere oplysninger kontakt vor fotohistoriske "broder" - Anders Bogland. Laxbrogatan 3-71400 KOPPARBERG. Tel. 01580/10900. God tur!

Fotohistorisk Odysse' i USA

Oplevelser fra en rejse i Amerika, sommeren 1984.
af Ole Schelde.

Tilbage i Boston - den sidste uge - dagen før hjemrejsen var vi blevet inviteret til et formiddagsbesøg hos den i samlerekredse så kendte Mr. Jack Naylor, der er ejer af flere fabrikker for automobildele, termostaer m.v. Da vore venner så brevet med Mr. Naylors adresse, erklærede de, at Mr. Naylor måtte være meget rig med den adresse - han boede der, hvor "plænerne er grønne, og hvor hvert hus har sin egen tennisbane" - sa vore forventninger var spændt til bristepunktet, da vi præcis kl. 10 ringede på døren til Mr. Naylors store, lidt tilbagetrukne hus.

På trappen op til hoveddøren stod to middelstore løver på vagt mod onde ånder. Det viste sig at Mr. Naylor, en høj kraftigt bygget meget venlig mand, var alene hjemme - straks i entreen fangedes vore blikke af skønne kunstgenstande - kinesiske vaser - et nyt sæt kinesiske løver, nu i forgyldt bronze - en indonesisk skyggespilfigur fra 17-hundrede-tallet - og inde i den store, lyse stue (ovenlys og hvide vægge foruden en kæpedør ud til svømmepølen) - så vi to originale Andy Warhol i sort format - malerier af en ældre dame - "Det er min svigermor" erklærede Mr. Naylor.

Vi fortalte lidt om vor rundrejse, om vore job og om Danmark (DFS og museet i Herning blev ikke glemt).

Alle slags effekter der har med fotografica at gøre.

Mr. Naylor syntes åbenbart godt om os, for det varede ikke længe før han spurgte om vi brød os om at se hans hus - OM vi ville. I baggrunden stod et meget stort betragtningsapparat af fineste udskårne træsorter "Ricci - Firenze" stod der på apparatet et klenodie fra ca. 1890 - og bag glas langs den ene væg stod nogle få udsøgte træapparater fra forrige århundrede, alle i fineste stand. På en hylde en del af et ægyptisk gravrelief, som jeg - heldigt - var i stand til at datere til ca. 3000 f.Kr. - husets kostbareste stykke. Køkkenet var designet af fru en selv med fiks udsugning i køkkenbordshøjde ved siden af gryderne og ført ned gennem gulvet. Mr. Naylor fortalte at hans kone efter det 4. de barn havde studeret til advokat - og derefter iøvrigt født tre børn mere, vi følte os som de rene sinker med kun to børn. Gæsteværelserne alle med eget bad var talrige og smagfuldt indrettet.

Efter en drink sagde Mr. Naylor at NU kom vi til det mere alvorlige. Ned i kælderen gik det - gennem to solide døre, så stod man i hans fotohistoriske museums forværelse - hele kælderen - vel ca. 150 m² - var indrettet til museum i ordets bogstaveligste forstand. Mr. Naylor forklarede, at hele bygningen i virkeligheden var tegnet og opbygget efter hans samling - museet og dets indretning havde været bestemmende for det øvre hus' indretning.

Et lille udsnit af de godt
4000 kameraer!

"Naylor Museet" blev grundlagt i 1974 af Thurman F. Naylor, som har samlet fotografica i over 25 år. Mange kendere anser denne store samling for helt enestående. Jack Naylor udgiver et fotohistorisk magasin "The Journal, New England Journal of Photographic History"- Hver måned skriver han artiklen til "Collector's Corner.

Hans økonomiske muligheder synes ubegrænsede.

Museet befinder sig i en forstad til Boston og gulvarealet er ca. 400 m² med klimaanlæg. Udstillet er godt 4000 camera'er, ca. 1000 billeder og ca. 2000 andre sager tilknyttet fotohistorie - den omfattende samling rummes i vitriner med glas fra gulv til loft - og belysningen er fremragende. Alle udstillingsgenstandene er registreret og identificeret - der er flere fritstående, arbejdende udstillingsgenstande.

Den ældste udstillede genstand er et kinesisk "magisk spejl" fra ca. 960 e.Kr. - det ældste kendte "apparat" der kunne gengive et billede ad optisk vej - udover de udstillede genstande rummer magasinerne 2000 camera'er og ligeså mange billeder og genstande.

Museet adresse er: Mr. Thurman F. Naylor.

Cameras and Images International, Inc.

Phone. (617)

P.O. Box 23, Waltham Station. Boston, MA. 022254.

277-0207.

Grethe Schelde får her en grundig undervisning af Mr. Jack Naylor.

Her får man virkelig indtryk af bredden i
Mr. Naylor's enestående samling.
Er der nogen der savner noget??

Efter aftale med arkitekten, der havde fuldført byggeriet for kun tre år siden. I kælderen var der indrettet et fotografisk atelier fra ca. 1880 med nakkestøtte og det hele - langs alle vægge var montre med glas - det var som at blade i en omfangsrig bog, der udelukkende handlede om fotohistorie - lige fra Daguerre over de våde plader - trefarvecameraet til de moderne 6x9 og alle de mindre formater - alle mulige sjældne apparater var repræsenteret - omtrent som hos Preus i Norge.

Selv det kostbare engelske panoramacamera med de krumme trækassetter og det vandfyldte objektiv savnedes ikke. Alle KODAK's "Vanity-sets" kunne betragtes - STIRN-apparatet med flere runde glasnegativer sås - spadserestokken - sjældne flycameraer - LIFE-fotografen Margaret Burke White's gamle rejsekasse og apparat sås - et, nej hele tre specialapparater til fjernfotografering af US's Brintbombeforsøg på 7 miles'afstand var blandt rariteterne o.s.v. o.s.v.

Vort besøg var planlagt til at vare ca 2 timer, men det trak ud til 4 timer. Overalt havde Mr. Naylor små pudsige historier at berette om næsten hvert eneste camera, om hver eneste genstand i denne spændende kælder

At se dette rigmandshjem var en smuk kompensation for IKKE at se "Museum of Modern Art" i New York.

Interkamera·Prag

Flemming Berendt.

Jeg havde i forvejen sendt et brev til museet og anmeldt mit besøg. Det viste sig at have været en god disposition. Museets fotografiske samling er netop for tiden under rekonstruktion og nyopbygning bl.a. med specialkonstruerede stålmontre.

Klokken lo om formiddagen blev jeg meget venligt modtaget i museets forhal af "Interkamas" leder Ing. Jiri. Han undskyldte, at der var noget rodet og megen håndværksarbejde omkring os.

En fornemmelse af at være en udsendt "gesandt" fra et fremmed land gennemstrømmede mig, da vi sad overfor hinanden, og han ventede på, at jeg skulle præsentere mit ærinde.

Til indledning fortalte jeg om Dansk Fotohistorisk Selskabs arbejde samt om opbygningen af det kommende fotomuseum i Herning. Han lyttede meget intenst og interesseret, især var han ivrig efter at vide noget om, hvordan vi havde løst problemet med udstillingsmontre. Jeg skulle senere erfare, at han nok ikke havde så meget, at hente på dette område hos os.

Som "gesandt" havde jeg medtaget nogle gaver bl.a. en bog med samtlige fotografiske-billeder af H.C. Andersen man kender. Den blev han meget glad for, og han sagde, at nu ville han lære at læse dansk! Desuden havde jeg lavet 6 s/h billeder af det gamle København, deriblandt nogle optagelser af Peter Elfelt. Disse billeder ville man vise frem for offentligheden når museet en gang stod færdigt.

Ing. Jiri fortalte derefter om museets opbygning og dets historie igennem tiderne. Det havde oprindeligt haft til huse i et gammelt palæ, Schwarzenberg og var blevet indviet i 1908. Samlingen er delt op meget skarpt i en afdeling udelukkende med fotografiapparater og udstyr deromkring, samt en afdeling for kinafilm-apparater samt udstyr, desuden alt omkring levende billeder. Denne del af samlingen er absolut den mest imponerende og internationalt mest berømte.

Hovedindgangen til Prags fantastiske tekniske museum. Museet rummer 1 permanent udstilling samt 2 udstillings-områder med skiftende temaer og i stueetagen findes "Inter Kamera". De nye stålmontre er her færdigmonteret og fyldt op med "isenkram".

Den er blevet skabt af en mand ved navn C.J. Brichta. Han var uddannet ingeniør og var hele sit liv optaget og "plaget" af een ting, nemlig at samle på kino-effekter. Brichta købte kino-apparater i Frankrig, England og Tyskland, ja i hele Europa, hvor han kunne finde tingene. Det blev gjort i en periode, hvor det endnu var muligt at finde de gamle sager og i mange tilfælde til overkommelige priser.

I de omkring 30 år hvor han var mest aktiv, samlede han en gruppe mennesker omkring sig, der havde den samme glæde for disse ting, som han selv. Disse samlere overlod efterhånden mange af deres ting

til dette fantastiske kino-museum.

Da tyskerne besatte landet før den anden verdenskrig i 1938 måtte man rømme Schwarzenberg palæet. Et nyt teknisk museum der på samme tidspunkt var under opførelse blev også beslaglagt af besættelsesmagten, det skulle bruges til hovedpostkontor. Samlingen blev derfor under krigen deponeret i et hus i yderkan-ten af Prag.

5 år efter befrielsen fra tyskerne i 1950 begyndte man atter at vise apparaterne frem og der blev arrangeret en meget stor udstil-ling for at skabe P.R. omkring samlingen. Mirosslav Malik, en ung og nyuddannet kandidat fra statens kino-historiske universitet blev nu primus motor i museets videre opbygning. Vi er nu nået frem til årene 1960-63, på dette tidspunkt er samlingen blevet til den største i verden på det kinematografiske område. Man begynder, at blive kendt verden over.

På dette tidspunkt bliver foto-samlingen helt selvstændig og man giver den navnet "INTERKAMERA" - og det bliver bestemt at nav- net C.J. Brichta altid skal være forbundet til museets samling.

Der skulle dog gå nogle år endnu inden det store gennembrud kom. Der skulle gå 20 år inden museet skulle få den økonomiske ind- sprøjtning som står i forhold til dets indhold. Der er indtil da- to blevet bevilget over 5 millioner danske kroner til projektet, og man mente ikke at dette beløb var det endelige.

Prag "INTERKAMERA" vil stå færdigt ved årets udgang 1984.

Hver montre er 3-4 meter
lange og ca. 2,5 meter høje.

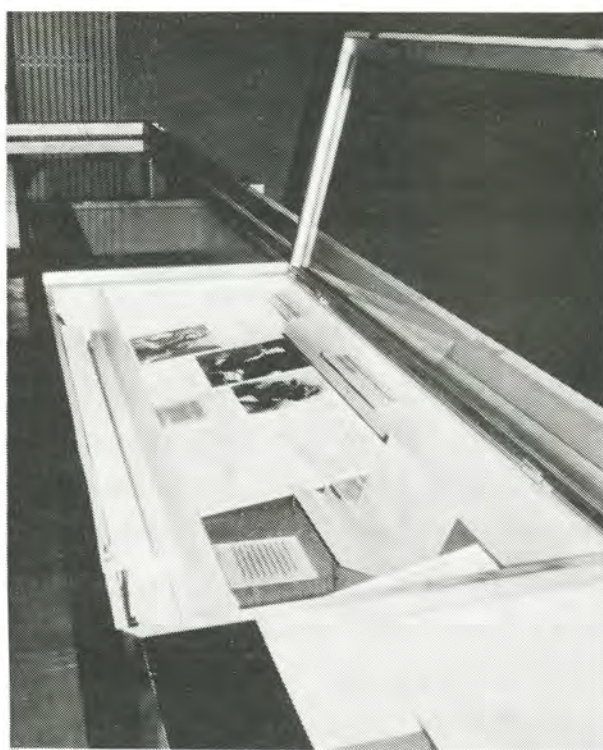
Vi var nu blevet tørstige, og der blev trukket en dejlig flaske stedlig vin op. Vi skålede på det resultat, vi hver især var nået frem til. Ved denne lejlighed fik jeg overrakt en bog beregnet til studiebrug over museets samling. Denne beror nu i Herning. Endnu et glas vin blev drukket, hvorefter vi begav os ud for at se museets samling.

Prags tekniske museum har til huse i en meget stor bygning, man deler med forskellige andre institutioner. Selve det tekniske museum er omkring 10 gange så stort, som det i Helsingør. For øjeblikket var der to specialudstillinger. Een om urets udvikling gennem tiderne, meget flot sat op. Og een om fjernsynets udvikling. Huset er i funkisstil lidt kedeligt gråpudset, men meget rummeligt. Den del af huset, hvor "Interkamera" har lokaler, ligger i stuen til højre for indgangen. Et langt lokale med åbent loft i to etager og sidegange, omkring 800-900 m² samt depot og bibliotek.

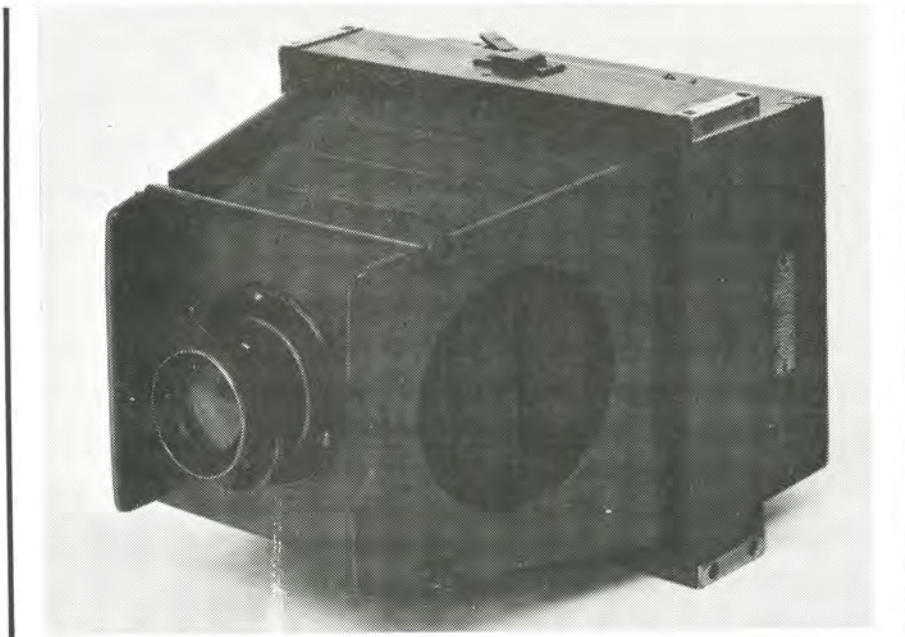
90 procent af samlingen er sat på plads inc. tekst. Det var så

Øverst ses tydeligt højtal-
lerens anbringelse.

En lav og flad montre til
plancher og små modeller.

Østrigs Wanaus-kamera.
9x12 - 1895.

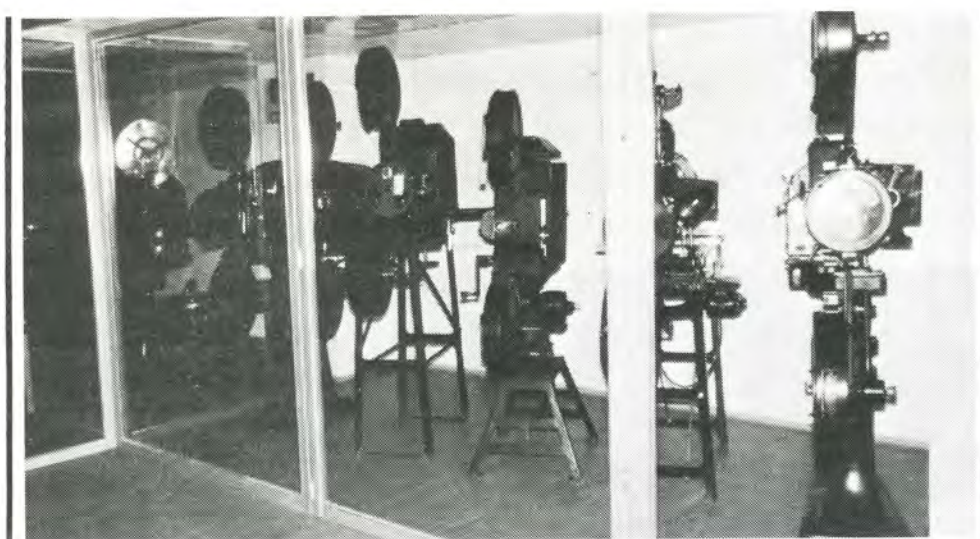
heldigt, at den dag jeg besøgte museet var arkitekten for hele projektet til stede, og jeg fik af ham en grundig instruktion i hvordan, han var gået frem i sin planlægning og ikke mindst arbejdet omkring udførelsen af de mange fine montre.

Hver montre er 3-4 meter lange og godt 2,5 meter høje. Fremstillet i rustfri stålprofiler. Spejlglasset kan lukkes støvtæt og al udskiftning af lysstofrør samt højtalere og el-udstyr kan ske uden at der lukkes op for selve montren. Øverst i langprofilen er der huller, hvor der bagved sidder en højttaler. Hver montre har et nummer og ved at trykke på en knap kan man få en tekst oplæst til den enkelte montre på det sprog, man ønsker.

Alle hylder er af spejl og glas, som kan indstilles i den højde, man ønsker. De enkelte montre passer selvfølgelig sammen i moduler, som kan flyttes. Desuden var der lave og flade montre til plancher skrifter og små modeller. Man lagde meget vægt på, at den besøgende fik en pædagogisk og informativ forklaring på udviklingen af tekniske eller kemiske problemer. Mange forsøg var eftergjort og anskueliggjort ved hjælp af plast-modeller og gamle tegninger i kopi af de oprindelige.

I alle montre var lysstofrørene afskærmet med akrylglas, således at man fik et fint modereret lys frem i montren. Hermed havde man løst refleksproblemet, som vi alle kender til. Omkring 800 apparater var sat på plads, de fleste gamle kendinge, men mest interessant var jo unægteligt de første apparater fra 1839-1845 af egen tjekkisk oprindelse eller Østrig-Ungarsk fabrikat.

Som sagt er museets stolthed den store kino-samling. I den afdeling, som er på den modsatte side af en midtergang var montrene fra gulv til loft, omkring 4,5 meter i højden. Bag disse vældige montre stod det ene kino-film-fremviserapparat ved siden af det andet, jeg talte 9 stk. i de tre montre. Man havde særlig indrettet en lille kran til at flytte disse tunge sager. Jiri fortalte, at disse maskiner kunne veje op til over 1 ton. På den modsatte side var der mindre montre på tværs, således at man kunne se ind i dem fra to sider. Heri var anbragt mindre optagere og fremvisere. Jeg skal undlade at beskrive de enkelte apparater, men jeg har optaget det hele på dias, således at herlighederne kan beskues uden generende glas foran.

Kino-apparater.

For enden af lokalet var anbragt alle mulige former for fremvisning af levende billeder. Mange af tingene her er de eneste eksemplarer, der findes i verden. Dette område af museet var for øjeblikket under opbygningens sidste fase.

Man må tage hatten af for de bevilgende myndigheder, der gør det muligt at skabe et sådant museum.

Det er mit indtryk at denne kontakt, vi her har opnået med museet og dets leder, må bære frugt fremover. Ing. Jiri håbede, at forholdene engang bliver sådan, at han kan komme på besøg i Danmark. Han gav mig også en hilsen med hjem til alle medlemmer af Dansk Fotohistorisk Selskab og specielt til Kurt Petersen, hvem han kendte via brevveksling.

Det var et meget vellykket besøg, der endte med, ikke et farvel, men et på gensyn.

Foto: F.B.

En Gave.

Jørgen Gregersen.

Da Flemming Berendt i forsommeren var på besøg på Teknisk Museum i Prag, hvor man er ved at indrette et meget stort fotomuseum, så han, at museet ikke havde et eksemplar af de gamle runde STIRN-plader.

Derfor lovede han, at en sådan skulle blive sendt ned ved første lejlighed. - Denne lejlighed kom, da jeg skulle en tur med Lyngby Kunstforening til Prag med afrejse den 15. september.

Uheldigvis blev jeg syg få dage forinden, så jeg dagen før afrejsen måtte aflyse min deltagelse i turen. - Men det var så heldigt, at en af mine gode bekendte, hr. Frank Hejndorf, med frue skulle deltage i rejsen. Så Frank Hejndorf blev "kurér" og besøgte museet onsdag den 17. september. Han fik en særdeles venlig modtagelse og fik set det meste af det meget store fotomuseum, der endnu ikke er åbnet for offentligheden, men dette forventes at ske i løbet af 5-6 måneder. Museet er absolut et besøg værd.

Vi ser Frank Hejndorf og ingeniør Jitka Honsigova, der på vegne af museets daglige leder, ingeniør Jiri Cip, modtog pladen. Den sjældne runde glasplade er nu forsvarligt anbragt i et af de mange stålmontre. Fru Kirsten Hejndorf var "Objektivs" fotograf på stedet..

REIMANN'S fotoservice

ABEL CATHRINES GADE 25 . 1654 KØBENHAVN V

TLF. (01) 24 62 70 . GIRO 09 - 11 25 37

SERVICE TILBUD
fra
FOTOVÆRKSTEDET
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Har De problemer med Deres **FOTOREPARATIONER**
hvor De skal sende dem hen og om de er for gamle at reparere.

Så kan **REIMANN'S FOTOSERVICE** hjælpe Dem.

Vi reparerer ALT inden for fotoapparater-Optikker og Lysmåler
samt Antikke apparater.
Specialopgaver udføres.
Så Deres problem er hurtig løst.

Vi har 3 gode ting.
(GRATIS PRISTILBUD + 3 mdr. garanti - Hurtig levering)

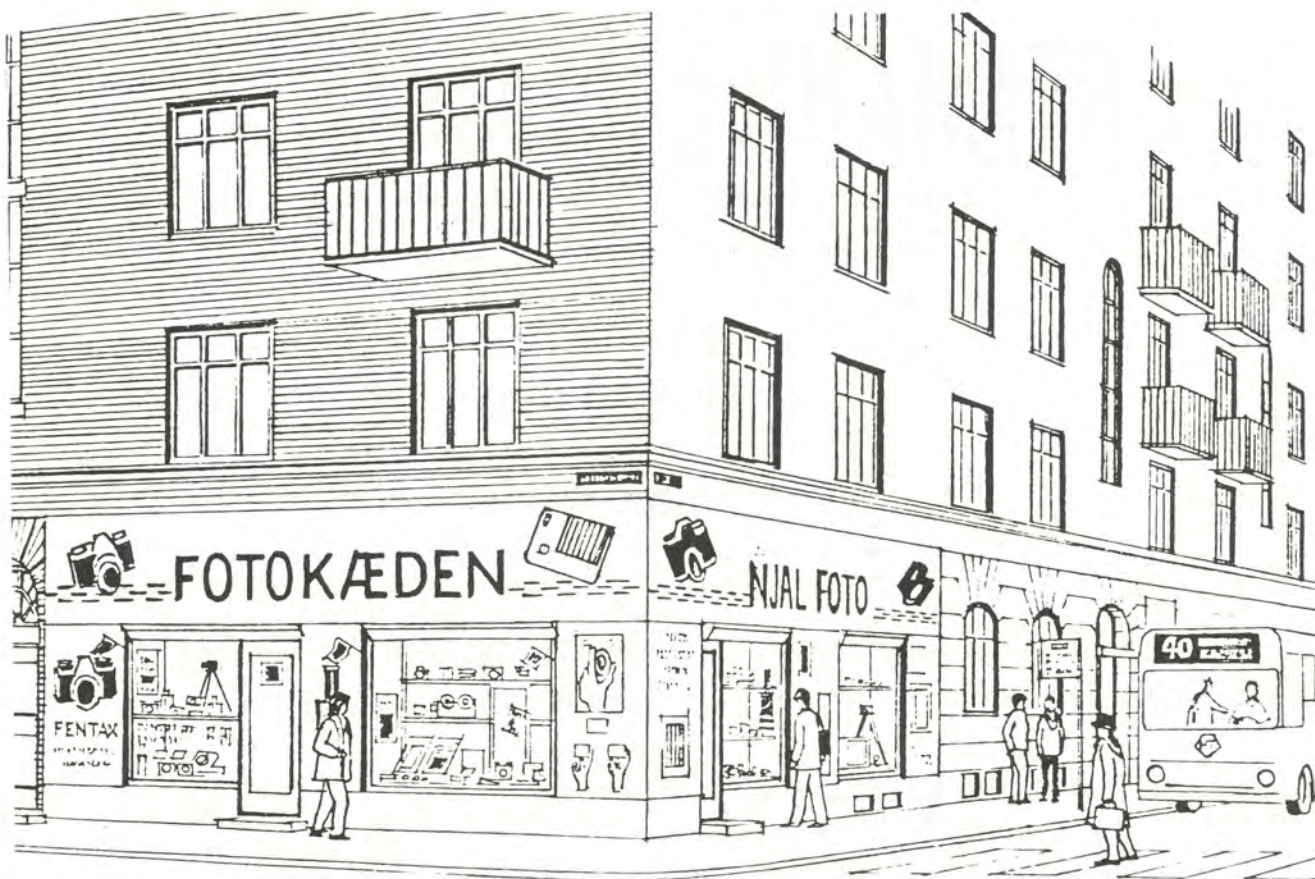
Vi hører gerne fra Dem
Med venlig hilsen
REIMANN'S FOTOSERVICE

Reparationer af ...

**LECIA + HASSELBLAD + NIKON + OLYMPUS + MINOLTA +
KONICA + CANON + CHINON + AGFA + KODAK + RICOH +
BELL-HWELL + YASHICA + ROLLEIFLEX + PENTAX +
FUJICA + MAMIYA + COSINA + alle slags OPTIKKER OG
LYSMÅLER**

PS. Har De gamle (også Antikke) fotoapparater, som ikke **KAN** repareres,
køber vi meget gerne de defekte ting.

FOTOKÆDEN

NJAL FOTO

NJALSGADE 22 - 2300 KBH. S. - (01) 54 55 90 - GIRO NR. 8 19 59 94

Telefonbesked

til

bedes ringe til *M. Dagnorse* lokal

og tale med *Ehwerter'*

angående

D. Apparat

Modt. den *Aug 19 1839*

kl. *1300*

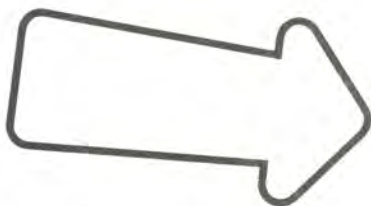
af

TRYKSAGER TIL DERES FORMÅL . . .

jønssons bogtrykkeri

borgbygård allé 40 - 2770 kastrup - telefon 50 79 72

Maximar 207

Flemming Berendt.

Man må beundre den tålmodighed og afstressede handlemåde, der måtte udvises af vore bedste forældre, når de begav sig ud i amatør-fotografiens krævende kunst.

Under et besøg i et pulterkammer, der desværre kun indeholdt gammelt papir og aviser falder mit blik pludselig over ordene "Håndbog for amatørfotografen". Jeg sætter mig ned i en dyngge aviser og drømmer mig 50 år tilbage i tiden.

Der indledes med en beskrivelse af hvordan man ved hjælp af lysets påvirkning og diverse sølvsalte kan fremstille et fotografisk billede samt et diapositiv.

Zeiss-Ikon Maximar 207. Årgang 1929. Pris: 114 RM.

9x12 pladekamera leveres med 3 pladekassetter - instruktionsbog - belysningstabel til brug for en filmfølsomhed på 15 DIN. Leveres i fin lædertaske.

Belysningstabellen viser 11 forskellige motiver, der omfatter blændetallene fra 4,5-45. Rigtig lukkertid kommer man frem til ved at tage hensyn til vinterhalvår - sommertid, om det er overskyet lidt eller meget, samt om klokken er før 10 eller efter 14.

Stor blænde d.v.s. 4,5 eller 5,6 skal altid anvendes ved øjeblikksbilleder eller personoptagelse. Blænde 8-11 anvendes indendørs og ved fotografering af genstande. Til sidst angives at Blænde 16-45 er beregnet til landskaber og motiver der kræver stor skarphedsdybde.

Når man omsider ved hjælp af tabellen har fundet frem til den rigtige kombination af tid og blænde, skal man blot sætte kassetten i, trække kassettelåge ud, spænde lukkeren, indstille afstanden korrekt og til sidst trykke på udløseren - ganske lige til!

Formatet 9x12 var det format, der passede ind i familiens album, desuden var det indenfor det gyldne snits rammer og endelig kunne formatet tåle forstørrelse uden at miste skarphed.

Kameraet havde på mange måder den ideelle størrelse - det var handigt, det havde rimelige fremstillingsomkostninger, og man var endnu ikke gået på kompromis med billedkvaliteten. Der var dog stadig mange, som kom hovedrystende ud af fotoforretningen, når de blev præsenteret for dette "lille-put format"..

Tidens krav var for mange stadig 18x24 til nød 13x18 - de mange fine billeder, vi finder i dag, kan vi takke dette format for.

Objektivet var et fint fabrikat, Carl Zeiss-Jena. Tessar 1:4,5, $f=13,5\text{cm}$. Et skarpttegnende og præcist objektiv. Apparatet har dobbelt bælgudtræk, ved brug af dette forringes lysstyrken med 2 blænder. Lukkeren er en selvspændende trelamellukker af Compurtypen med tiderne 1-1/200 sekund, samt B og T. "Søger" var selvfølgelig mat-skiven, men til hurtig optagelse sidder der i venstre side en svingbar brilliantsøger med waterpas monteret på siden. Desuden var der anbragt en sigte-søger fastskruet på kameraets venstre side.

Herudover kunne man erhverve sig diverse ekstraudstyr bl.a. Compurlukker med indbygget fjernudløser. Desuden kunne apparatet fås med 3 forskellige typer af objektiver.

Firmaet Zeiss-Ikon blev grundlagt i 1926 ved en sammenlægning af 6 store kamerafabrikker, der var resultatet af en fusion af 16 andre fabrikker. Af disse firmaer skal nævnes de vigtigste:

Ica. AG. Dresden= Körner, som grundlagde Nettel Camera Werk. GmbH, Sontheim Optische Anstalt C.P. Goerz, Berlin.

Nagel, manden der grundlagde Contessa Industrie Werke, Stuttgart, Nettel og Contessa blev sammenlagt til Contessa-Nettel AG, Stuttgart - der ved sammensmeltningen blev til Zeiss-Ikon.

Udstilling af gamle portrætfotografier
fra danske fotografer i tiden 1860-1920
- et udvalg fra Jørgen Gregersen's samling.

Stadsbiblioteket i Kgs. Lyngby
fra 8. til 22. juni 1985

Vi anbefaler os med fremkaldelse og kopiering af alle typer fotografiske opgaver.

ge

ge

ge

ge

Til Deres behagelige orientering kan oplyses, at det gælder såvel farvefotografi som sort/hvid.

Vore dygtige medarbejdere forarbejder også gerne Deres film fra dag til dag.

Henvend Dem trygt til en autoriseret fagfotohandler, som vi har den ære at betjene. De vil ej blive skuffet.

Med højagtelse

Hammerschmidt Foto A/S - Risskov - 06-175200
Fotografisk etablisement siden 1937

Foto: Martinus Petersen.
Hadsund.

Fotohistorien

Flemming Berendt.

BILLEDVÆRKER.

Resultatet af de fotografiske frembringelser - apparater, udstyr og den kemiske udvikling - ser vi i form af billeder og billeddannelse. Dagueereotypier, talbotypi, ambrotypi, ferreotypi, collodiumpladen, glasnegativet, cellulosenitratfilmen frem til nutidens estarbase og farvefilm - disse er det endelige resultat indtil dato af menneskets bestræbelser på at fastholde og beskrive den verden vi lever i.

Hvis man ønsker at forstå de tekniske landvindinger der gøres igennem tiderne, er et studium af de fotografiske billedværker en nødvendighed - og man får desuden et indblik i tidligere tiders levevis og tanke-sæt. Man behøver ikke at have kikket længe i disse værker, før man fornemmer en endnu større glæde ved den hobby som hedder "fotografica".

<p>Fox Talbot:
The Pencil of Nature.
År 1844. 29. juni.</p>	Bogen kom i 6 dele, hver del med fra 3-7 originale talbotypier. Værket er meget kostbart og sjældent til salg.
<p>Fox Talbot:
Sun Pictures in Scotland.
År 1844.</p>	Dette værk omfatter 23 billeder i formatet 8x10 og 15x20cm.
<p>Maxime Du Camp:
Egypte, Nubie, Palestine et Syrie.
År 1852.</p>	I dette store værk der udkom i 2 dele har billederne et format på 35x45 cm, optaget på collodiumplade og kopieret på albumin-papir.
<p>Francis Frith:
Egypt and Palestine.
År 1857.</p>	Her er der tale om tilsvarende optagelser dog med andre motiver.
<p>David Octavius Hill:
Calotypes.
År 1928.</p>	Denne landskabsmaler lavede sammen med Robert Adamson i årene 1843-1848 en serie portrætbilleder som i dag kvalitetsmæssig må betragtes som uopnåelige. Oplag 38 styk.
<p>Art in Photography:
År 1905.</p>	Disse to bøger er repræsentanter for tiden omkring århundredskiftet. Billederne er meget smukke og bøgerne er til at finde antikvarisk.
<p>Colour Photographi:
År 1905.</p>	

Pastor Jacobsens børn. Børglund 1883. Fotograferet af Ålborg fotografen Heinrich Tønnies. (1825-1903). Lokalhistorisk arkiv for Ålborg.

- Helmer Bäckström:
Nordisk tidsskrift
1918-1944. N.T. for fotografi har en meget høj standard. Udsøgte billeder fra tiden, fint gengivet på dybtrykspapir. Et tidsskrift man bør stifte bekendskab med.
- Bossert og Güttman:
Aus der Frühzeit der
Photographie. 1840-70.
År 1930. I disse 5 værker gengives en række enestående billeder fra fotografiens barndom.
- Camille Reht:
Die alte Photographie.
År 1931. Alex Strasser:
Immortal Portraits.
År 1941.
- Wolfgang Schade:
Europäische Dokumente.
År 1931. Victorian Photography:
År 1942.
- Helmut Gernsheim:
Masterpieces of Victorian
Photography.
År 1951. Denne bog blev fremstillet i forbindelse med den store udstilling af hans fotohistoriske samling. Billederne er fra hans private samling.
- Peter Pollack:
The Picture History of
Photography.
År 1958. En stor flot bog, der viser billeder fra 1839 og frem til nutiden, en meget bred og alsidig billedbog.
- August Sanders:
Anlitz der Zeit:
År 1929. Må betragtes som et hovedværk i portrætfotografiens historie. En unik samling af tyske folketyper og håndværkere, fotograferet usminket og dokumentarisk. Fin bog.
- Tidsskriftet DU, svensk.
Specialnummer.
År 1959. I dette nummer findes et udvalg af de ovenfor nævnte billeder.
- Heinrich Schwarz:
David Octavius Hill.
År 1932. Hvis man vil studere David Hill og kredsen omkring ham, så er dette bogen. Den indeholder også en fin skildring af tidens fotografiske stil.
- Yousuf Karsh:
Fares of Destiny.
År 1946. Vor tids nok største portrætfotograf præsenteres i dette smukke værk. Trykketeknikken er meget tæt på det rigtige fotografi. Det fantastiske billede vi alle kender af Ernest Hemmingway kan ses i denne bog. Se den og nyd den.
- Albert R. Patsch:
Die Welt ist Schön:
År 1928. De 2 næste bøger er "klassiske" billedværker der beskriver tiden og giver et godt billede af de tekniske muligheder det nye "isenkram" indebar.
- Werner Gräff:
Es kommt der neue Fotograf.
År 1929.

Man Ray:
Photographie 1920-34.
År 1935.

Det subjektive fotografi er her fint repræsenteret. Den nye generations syn på tilværelsen. En bog der nok kan chokere og giver et forvarsel om, hvad der er i vente.

K. Helmer-Petersen:
122 farvefotografier.
År 1948.

"Vor egen" K.H.P. er den fineste eksponent for det subjektive billede. En bog der kan nydes hvis man er åben for oplevelser.

Otto Steinert:
Subjektive Fotografie.
År 1955.

Rene Groebli:
Das Auge der Liebe.
År 1954.

Rene Groebli:
Rail Magic.
År 1949.

Jack Tuggeners:
Fabrik.
År 1943.

Disse 4 bøger giver et fint tværsnit af det subjektive fotografi og dets periode.

George Hoyningen-
Huene:
Meisterbildnisse.
År 1932

Her finder vi en meget tidlig eksponent for den avancerede foto-stil, der først bliver almindelig frem i 1950'erne.

Horst P. Horst:
Photographs of a De-
cade.
År 1944.

Det samme gælder for denne bog.

Helmut Gernsheim:
Roger Fenton.
År 1954.

Det dokumentariske fotografi begynder med Roger Fenton. Hans usminkede krigsbilleder fra Krimkrigen (1855) var noget helt nyt. Før den tid var krig en "heltegerning" - nu så man hvad krig var.

Jacob A. Riis:
How the other Half
Lives.
År 1890.

Hvis man ønsker at opleve det amerikanske samfunds bagside under emigrationsperioden, så er dette bogen. Den er umulig at komme udenom.

Det er umuligt at nævne alle store dokumentariske fotografer, men her er nogle navne, hvorefter biblioteket nok kan hjælpe dig.

Ray Meredith: Mr. Lincolns Camera. 1946. Robert Capa: Slightly out Focus. 1947. Leonard McCombe: Menschen erleiden Geschichte. 1948. D. Duncan: This is War. 1951.

A. Atget:
Photographe de Paris.
År 1930.

Disse billeder fra Paris omkring århundredskiftet er en visuel oplevelse med en udstråling fra hvert billede der ikke lader beskueren uberørt.

Erich Salomon:
Berühmte Zeitgenossen
in unbewachten Augen-
blicken.
År 1931.

Denne fotografers berømte billeder af statsmænd er kendt af enhver. Den første diskrete eller indiskrete fotograf der ved hjælp af det lysstærke objektiv kunne fastholde "Nuet", der hidtil havde været tabu. Verdenshistorien sus fornemmes i disse billeder.

Fra det nu forsvundne....

Andreas Trier Mørch.

Strandbergs forlag i København er i gang med at udgive en række lokalhistoriske billedbøger, alle med fællestitlen "Fra det forsvundne...."

Der er udkommet bøger om Esbjerg, Horsens, samt en stribe fra Københavnsområdet, deriblandt Frederiksberg, Nørrebro, Brøndbyerne, Ishøj (sidnævnte, iøvrigt baseret på et mangeårigt medlem af D.F.S, Jørgen Greger-sens samling af lokalhistorisk materiale).

På mange måder ligger bøgerne smukt i forlængelse af den landsindsamling af gamle fotografier, som blev gennemført i Danmark i årene 1972-79. I den periode blev der gennemført 12 indsamlingskampagner over hele landet, som resulterede i fremkomsten af over 300.000 billeder og næsten 500 film. Disse er i dag samlet i 275 lokalhistoriske arkiver, hvoraf der ved kampagnens start kun eksisterede ca. 60. Det er gennem et tæt samarbejde med disse, at det er lykkedes Strandbergs forlag at udgive disse - på nogen punkter - meget usædvanlige bøger. Usædvanlige fordi de beskæftiger sig med nogle geografiske områder, der ellers har været "hvide pletter" på landkortet.

Mange bøger har vist billeder af det gamle Christiansborg, af konger der kommer og går, livet i det indre København og af Kronborg samt skibe på Sundet - men her er bøger, der pludselig viser spændende topografiske billeder fra Solrød og Brøndbyerne - dengang små landsbyer, fotos optaget så tidligt som 1870. Men billederne blev taget, - de har været der hele tiden, nu samlet og opbevares i arkiverne formidlet ud af Strandberg. Og hvilken herlig blanding af stort og småt, af detaljer og helhed - professionelle billeder og nussede amatør skud. Tidligere fremkomne bøger af et vist lokalhistorisk tilsnit, var ofte begrænset til kun at anvende postkort og viste derfor kun det mere officielle, solbeskin-nede og flagsmykkede Danmark. Bøgerne fra Strandberg bryder med denne tradition og begynder at gå lidt mere rundt om de mennesker, de viser. Hvordan de levede i og udenfor husene, hvordan de gik klædt, hvad de arbejdede med. De viser den første brugsforening eller andelsmejeri, de viser holdet af konfirmander 1901, eller Asylskolens "lille" klasse med renskurede børn fra 9 til 12 år. Den del af København, der indtil for 30 år siden bestod af små lokalsamfund, træder pludselig frem og åbenbarer sig.

En af Nørrebro's mange møller var Tagens mølle, også kaldet Jagtvejens mølle. Bygningerne blev revet ned omkring århundredskiftet. (Arbejderbevægelsens Bibliotek og arkiv).

Nørrebro har mange småhandlende. Slagterforretningen var beliggende i Slotsgade, her fotograferet i 1915. Bemærk at der i butiksvinduet annonceres med, at forretningen kun har kød af 2. klasse. (Arbejderbevægelsen Bibliotek og arkiv).

Den del, som lidt mere tøvende også var med i udviklingen og som nu - i 60'erne og 70'erne er blevet omklaret i et omfang, at man i dag næsten skal være lokalkendt eller bruge lup, for at finde ud af hvad der blev af alle de gamle landsbysamfund, som engang omkrandsede København. Med andre ord: Det er på alle måder et godt initiativ der her er blevet taget af Strandbergs forlag. Lad denne anmeldelse slutte med en opfordring til alle medlemmer af DFS om at bakke dette op. Vær med til at finde materialet frem - men først og fremmest - KØB-BØGERNE. Hvad med et subscriptions-tilbud til foreningens 200 medlemmer? Vi håber dette kun er begyndelsen til en lang række interessante bøger!

atm.

*Der Sultan winkt, Suleika
schweigt,
dem Alten ist sie abgeneigt.*

*Um alle Kraft bist du gekommen,
bevor du etwas aufgenommen.*

Den umulige opgave ?

Det er os!

KAMERASPECIALISTEN

v/ Ib Helsted Larsen

Frederikssundsvej 136 - 2700 Brønshøj - Telf. (01) 60 63 17 - Giro 552 84 37

*** O B J E K T I V ***

Nr. 33

GENERALFORSAMLING OG
LANDSMØDE.

DANSK FOTOHISTORISK
BEGIVENHED.
UKENDT BILLEDE AF
FORFATTEREN HANS KIRK
FUNDET.

ED. LIESEGANG -
Historien om et firma
med 130 års virke i
den fotografiske in-
dustri.
Ved Arne Hansen.

FRA IKAROS TIL SPUT-
NIK. ET EVENTYR OM
LUFTFOTOGRAFERINGENS
HISTORIE.
F. BERENDT.

PUPILLE - APPARATET
DER BLEV EN LEGENDE.

GAVE TIL DANMARKS
FOTOMUSEUM.

DANSK FOTOHISTORISK
SELSKAB FYLDER 10
ÅR DEN 2. DECEMBER.

Emile Bayard: Påske anno 1900. (Fotomuseet Antwerpen)

ny indehaver!

Vi ka' li' at handle

CENTRUM

FOTO

Specialforretning i nyt og

brugt fotoudstyr

ISTEDGADE 24. 1650 København V. ol 21 61 67

PHOTOGRAFICA

Skindergade 41 · Tlf. 01 - 12 62 52

Glædelig Paaske.